

NESTNIK

Letnik XVII.

Celovec, petek, 15. junij 1962

Štev. 24 (1048)

Nadaljevanje pogajanj med Vzhodom in Zahodom

je nujno potrebno za obrambo sveta pred nevarnostjo nove vojne

Že več mesecev trajajoči razgovori med predstavniki Amerike in Sovjetske zveze zlasti o vprašanju Berlina doslej sicer niso privedli do kakšnega zblizanja v glediščih obeh strani, so pa jasno pokazali nelzpodobno dejstvo: dokler se državniki razgovarjajo, tako dolgo ni neposredne nevarnosti oboroženega spopada. V tem pa je vsekakor velik uspeh, ki ga pravilno ocenjuje tudi pretežni del svetovne javnosti. Med predstavniki velikih držav sta v bistvu le oba „veterana“ — de Gaulle in Adenauer — ki o razgovorih s Sovjetsko zvezo nič nočeta slišati, kljub temu pa izkušnje učijo, da je nadaljevanje razgovorov in pogajanj med Vzhodom in Zahodom nujno potrebno za obrambo sveta pred nevarnostjo nove vojne.

O potrebi nadaljnjih razgovorov je pred nedavnim pisal tudi znani ameriški komentator Lippmann, ki je v „New York Herald Tribune“ pod naslovom „razgovore je treba nadaljevati“ izrazil mnenje, da bi bilo koristno, če bi se nadaljevali razgovori s Sovjetsko zvezo o Berlinu in drugih problemih. Lippmann meni, da v trenutnem položaju nobena stran ni pripravljena na popuščanje in je zato razumljivo, da sovjetska vlada tudi v berlinskem vprašanju ne bo tako hitro popustila, kajti „morebitni sporazum o Berlinu, ki bi izrecno določal pravice dostopa zahodnih zaveznikov, bi pomenil — naj misli Adenauer o tem tako ali drugače — veliko popuščanje, kot sodijo o tem v Moskvi“. V članku prihaja Lippmann do zaključka, da nepopustljivost Hruščeva nikakor ne preseneča tistih, ki so za pogajanja o berlinskem problemu, ker „le-ti že ves čas, to je od lanskega poletja, vedo, da bi lahko samo kak čudež pripeljal do sporazuma o statusu zahodnega Berlina, ker se nobena stran zdaj ne more odločiti za popuščanje, ki bi ga terjal tak sporazum“.

Kljub temu pa se ameriški komentator zavzema za nadaljevanje razgovorov in je po njegovem mnenju najmočnejši razlog, iz katerega je treba nadaljevati razgovore — čeprav se ne obeta noben sporazum — v tem, da sta Washington in Moskva doslej lahko preprečila, da bi se nevarni položaj v Berlinu izmaknil nadzorstvu, ker sta ostala v tesnem stiku. Ker se ne obeta trajna rešitev, je izredno važno, da ostaneta Amerika in Sovjetska zveza v tako tesnih stikih, da ju lokalni incidenti in lokalni nespora-

Zločinski atentati

niso pot k mirnemu sožitju med narodi

Prejšnji teden je bil izveden atentat na plebiscitni spomenik med Bačami in Maloščani: neznan storilec so s kamnitega podstavka odstranili bronasto ploščo, katere napis je spominjal na demarkacijsko črto, ki je potekala tod pred dobrimi štiridesetimi leti.

Po pisanju dnevnega tiska so varnostni organi takoj uvedli preiskavo, vendar doslej ni bilo slišati, da bi jim bilo uspelo izslediti storilce tega vse obsodbe vrednega dejanja. Sploh je postalo okoli zadeve naravnost sumljivo mirno, kakor da določeni krogom ni-ti ne bi bilo prijetno, če bi se razjasnile okolnosti atentata. Nas vsekakor ne bi presenetilo, če bi prišlo na dan, da je šlo pri stvari za poskus provokacije tistih sil, ki so že večkrat poslužile zločinskih atentatov, da bi podžigale sovražstvo med obema narodoma na Koroškem.

Sicer je splošno znano, kje je treba iskati krivce takih dejanj, toda varnostnim organom jih vse do danes niti v enem samem primeru »ni uspelo« izslediti. Čeprav že vrabci čuvkajo na strehi, kdo je pred leti zločinski razstrelil partizanski spomenik v St. Rupertu pri Velikovicu, so atentatorji do danes — vsaj za javnost — ostali »neznan storilec«; čeprav se atentatorji na dvojezične napise v Celovcu javno bahajo s svojim »junaštvom«, jih policija še ni odkrila; in čeprav vsakdo ve, kje izvira hujskaška gonja proti mirnemu sožitju obeh narodnosti, pristojni činitelji še niso posvetili v to črno kuhinjo, kjer se kuha strup narodnostne mržnje, ki se je tekom zadnjih let že pogosto izrodila v fizične napade in zločinske atentate.

Koroški Slovenci se vsekakor odločno distanciramo od vsakršnih atentatov, ker smo mnenja, da s takimi sredstvi ni mogoče graditi medsebojnega razumevanja in mirnega sožitja med narodi.

zumi ne morejo pritegniti v vojno. V tem je razlog, iz katerega so razgovori, stalno sestajanje in izmenjava mnenj tako dobra stvar in bi bilo odklanjanje takih stikov brezvestno in nespametno.

Potrebo nadaljnjih stikov pa je poudaril tudi ugledni britanski filozof in družbeni delavec Bertrand Russell, ki je dejal, da je pot do sporazumov med Vzhodom in Zahodom zato tako težka, ker med njima ni

medsebojnega zaupanja. Spričo nesoglasij v vrsti vprašanj eni kot drugi vztrajajo pri obrambi tistih rešitev, s katerimi se druga stran ne strinja. To prihaja do izraza zlasti v vprašanju razorožitve, pri katerem Russell sodi, da nobena stran ne razume docela težav, na katere zadeva druga in bo zato težko doseči soglasje o razorožitvi, če se to nerazumevanje ne bo zmanjšalo. Najlažji izhod iz te zagate vidi Russell v tem, da bi se morala Vzhod in Zahod obrniti na nevtralne države s prošnjo, naj one predložijo svoj načrt o splošni in popolni razorožitvi, ki bi ga lahko sprejela oba bloka, ne da bi izgubila na svojem ugledu. „Ena in druga stran — pravi Russell — bi se lažje strinjala s predlogom nevtralnih držav, ki bi bil povsem nepristranski in ki ne bi pomenil propagandne zmage ne za Vzhod ne za Zahod, če bi ga sprejeli.“

OZN v obširnem dokumentu dokazuje:

Razorožitev bi koristila vsemu človeštvu

ker bi sprostila ogromna sredstva za rešitev gospodarskih in socialnih problemov

Organizacija Združenih narodov je med državami članicami izvedla anketo o tem, kako presojajo posamezne države posledice, ki bi jih imela popolna razorožitev. Odgovore anketiranih držav je OZN objavila v obširnem, nad 200.000 besed obsegajočem dokumentu, v katerem so navedena gledišča o gospodarskih in socialnih prednostih razorožitve in o problemih, ki bi jih ustvarila popolna razorožitev na svetu.

Vse države v svojih odgovorih ugotavljajo, da razorožitev ne bi ustvarila hujših gospodarskih problemov v preusmeritvi sedanje obsežne vojne industrije, nasprotno pa bi pripomogla k ureditvi vrste socialnih in gospodarskih problemov na svetu. V dokumentu je rečeno, da bi velika sredstva, ki jih zdaj trošijo za oboroževanje, lahko pospešila zlasti gospodarski in socialni vzpon razvijajočih se držav.

Danes trošijo na svetu v vojaške namene okrog 120 do 150 milijard dolarjev (okoli 3 do 3,750 milijardov šilingov!) na leto. Od te vsote odpade največ na Ameriko in Sovjetsko zvezo, namreč blizu 100 milijard dolarjev, od katerih jih že Amerika sama izda letno nad 50 milijard. Če bi ta velikanska sredstva porabili v miroljubne namene, bi se lahko bistveno povečala splošna blaginja na svetu. Sovjetska zveza je v svojem odgovoru ugotovila,

da je bilo v prvi polovici 20. stoletja porabljenih za oboroževanje toliko sredstev, da bi lahko z njimi zgradili 500.000.000 družinskih stanovanj, v katerih bi se lahko nastanili dve tretjini svetovnega prebivalstva, ali pa bi lahko vsi ljudje na svetu dobivali kruh zastoj skozi celih 50 let.

V dokumentu OZN prevladuje mnenje, da konec vojne industrije ne bi povzročil hudih motenj v nacionalnih gospodarstvih, zlasti kar zadeva brezposelnost in preusmeritev v mirnodobno industrijsko proizvodnjo. Številne države poudarjajo v svojih odgovorih veliko gospodarsko korist, ki bi jo razorožitev prinesla za razvoj držav. Amerika pa pravi, da bi bilo zaželeno in potrebno po razorožitvi razširiti trgovinsko sodelovanje z Vzhodom, pač pa bi bilo treba razorožitev doseči pod mednarodnim nadzorstvom, ker je treba zagotoviti varnost, kajti »ta osnovni cilj popolnoma zasenči vse računice o gospodarskih prednostih ali izgubah v zvezi z razorožitvijo«.

Končno dokument OZN poudarja še potrebo po večji pomoči nerazvitim državam in ugotavlja, da bi razorožitev sprostila ogromna sredstva tudi za to pomoč.

Koristi razorožitve torej uvidijo in priznajo vsi. Zakaj potem ne najdejo poti do tega cilja?

Slovenci v Italiji zahtevajo:

Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina

mora dostojno in učinkovito zaščititi slovensko narodnostno skupnost

Prižadevanja za ustanovitev avtonomne dežele Furlanija - Julijska krajina so že daleč napredovala in je bilo v rimskem parlamentu sprejetih že več členov statuta, ki bo uravnavala to deželo. Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina bo obsegala tudi ozemlje, kjer živi slovenska manjšina, zato so predstavniki strank in organizacij, v katerih so organizirani Slovenci v Italiji, naslovili na predsednika senata in poslanske zbornice posebno pismo, ki vsebuje glavne zahteve slovenske narodnostne skupnosti. Poleg tega pa so se predstavniki posameznih strank in organizacij še osebno zglasili v Rimu in na pristojnem mestu obrazložili svoje želje.

Uvodoma je v pismu nakazan trenutni položaj slovenske manjšine v Italiji, nato pa je izražena zahteva, naj vlada in parlament v deželni statutu podrobneje določita vsa zakonska določila za zaščito slovenske narodnostne skupnosti, posebni statut pa naj zlasti predvideva:

- da pripadniki slovenske narodnostne skupnosti smejo svobodno uporabljati svoj materin jezik v osebnih in uradnih odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi s pravico, da dobijo v svojem jeziku tudi odgovor, dokumente in potrdila;
- da se v organih deželnih, pokrajinskih in občinskih uradov določi primerno število funkcionarjev, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik;
- da se slovenski narodnostni skupnosti na vsak način zajamči primerno predstavnitvo v deželni svetovi in v komisijah ter organih, ki obravnavajo gospodarska in kulturna vprašanja, katera zadevajo Slovence;
- da se na področjih, kjer prebivajo Slovenci, uvedejo poleg italijanskih krajevnih napisov tudi slovenski;
- da se vzgojnim, kulturnim, socialnim in športnim organizacijam narodnostne manjšine zajamči enakopravno ravnanje tudi, kar zadeva uporabo prosvetnih zgradb in drugih naprav ter radia in kar zadeva pomoč iz javnih skladov;
- da se ne smejo v ničemer spreminjati obseg pokrajin in občin z namenom, da se prejudicira narodnostna sestava omenjenih enot;
- da se razveljavijo že vedno veljavni fašistični in drugi diskriminacijski zakonski predpisi, naperjeni proti enakopravnosti Slovencev.

Objava slovenske gimnazije

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek izpitov ob 8. uri zjutraj.

Prijavite svoje otroke pravočasno, in sicer do 1. julija 1962!

Prijavi je treba priložiti rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vodstvu šole, katero otrok sedaj obiskuje, je treba zaprositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: **Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.**

Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji dosedanji šoli; brez tega spričevala ne more nastopiti k izpitu. Izpit za prvi razred obsega snov četrte šolske stopnje iz slovenščine, nemščine in računstva — pismeno in ustno. Glede ostalih razredov pa dobite podrobna pojasnila vsak dan popoldne v šolski pisarni v Lerchenfeldgasse 22, soba 65 v drugem nadstropju.

Ravnateljstvo

Spremembe v vodstvu LR Slovenije

Zadnje soboto je Ljudska skupščina LR Slovenije obravnavala gibanje gospodarstva v prvih štirih mesecih 1962 in je popredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj podal izčrpano poročilo, v katerem je nakazal razne težave, ki pa jih bodo, kot je dejal, premagali s povečanjem proizvodnje in proizvodnosti.

Na tej seji so bile sklenjene tudi nekatere spremembe v vodstvu LR Slovenije. Tako je bil dosednji predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko na lasno željo razrešen dolžnosti predsednika in je bila na njegovo mesto izvoljena dosedanja predsednica SZDL Slovenije Vida Tomšič. Prav tako je skupščina razrešila dolžnosti predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraighera in člana Tonea Boleta, Jožeta Ingoliča, dr. Marijana Dermastio in Matija Maležiča ter za novega predsednika Izvršnega sveta LRS izvolila Viktorja Avblja in za nove člane Rudija Čačinoviča, Jožeta Tramska in Bena Zupančiča. Dosedanji predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher ter člana Tone Bole in dr. Marijan Dermastio bodo prevzeli nove dolžnosti v Zveznem izvršnem svetu FLR Jugoslavije v Beogradu.

Končno sporazum v Laosu

Trije laoški principi, ki predstavljajo glavne politične struje v Laosu, so se končno sporazumeli o sestavi koalicijske vlade in s tem odprli pot k mirni rešitvi laoškega vprašanja, okoli katerega so se v zadnjem času nevarno zaostrovali tudi odnosi med Vzhodom in Zahodom. Novo vlado bo vodil princ Suvana Fuma, predstavnik nevtaristične struje, katera bo imela v vladi še pet ministrov in dva državna podtajnika, levičarsko usmerjeno osvobodilno gibanje Patet Lao in desničarska struja bosta imela vsak po dva ministra in dva državna podtajnika, medtem ko so ostale tri ministre in enega državnega podtajnika prisodili tako imenovani »skupini nevezanih«.

Nad doseženim sporazumom v Laosu izražajo svoje zadovoljstvo tako na Vzhodu kakor tudi na Zahodu in poudarjajo, da bi ta primer lahko služil kot vzor za reševanje tudi drugih mednarodnih problemov, ki trenutno še razdvajajo Vzhod in Zahod, kajti »če obstaja želja, da se zapletena vprašanja rešijo s sodelovanjem, more tako sodelovanje biti koristno«, kot je v svojem tozadevnem komentarju ugotovil radio Moskva.

Primer raznarodovanja

V našem listu smo pred nedavnim poročali o novem ukrepu italijanskih oblasti za načrtno raznarodovanje doslej pretežno slovenske občine Nabrežina pri Trstu, ko je posebej v ta namen imenovani komisar podpisal dovoljenje za gradnjo novega begunskega naselja v Sesljanu. Tako politično-izvajanje slovenske zemlje na Tržaškem in Gorickem izvaja Italija že več desetletij in krši s tem jasna določila ustave in mednarodnih pogodb. „Primorski dnevnik“ je pred nekaj časom objavil pod naslovom „Po sledeh fašistične „nacionalne“ bonifikacije“ daljši članek, iz katerega povzemamo naslednje podrobnosti o zgodovini in uspehi tega raznarodovanja.

Načrtno naseljevanje italijanskega življa v prej popolnoma ali vsaj pretežno slovenske obrobne tržaške občine in vasi se je začelo že v zgodnji dobi fašizma. Potrebno vzdušje za to protidemokratsko akcijo so pripravili italijanski šovinisti zlasti potom hujšakških članov v svojem tisku. Tako je n. pr. uradno glasilo tržaškega fašizma »Il Popolo di Trieste« že tik po ustrelitvi slovenskih rodoljubov v Bazovici zapisal med drugim: »V seznamu del, ki se sedaj začinjajo v Trstu, se kažejo tudi nekatera, ki ustrezajo neodložljivim potrebam, ki pa morajo služiti delu narodnostne izboljšave (beri: raznarodovanja), za katero stremi naša občina.« Kmalu za tem je isti list obširno razmotrival o svojih raznarodovalnih načelih in zahteval: »Treba je zgotoviti večje število mestnega elementa (to je italijanskega — op. ured.) v predmestju, okrog preostalih skupin drugorodcev. Te skupine niso močno številne in jih je lahko poistovetiti.«

Toda to italijanskim fašistom in šovinistom še ni bilo dovolj. Že septembra 1930 je zgoraj imenovani list izrazil mnenje, da bi od Musso-linija lahko zahtevali »etnično bonifikacijo take vrste, kakršna je ona korenita bonifikacija, ki jo je izvršil Kemal paša v Mali Aziji«. Kakor znano, je Kemal Ataturk po zloglasnih turških pogromih okoli Smirne dal izseliti nekaj sto tisoč Grkov v Grčijo, da je tako »izboljšal« etnični sestav v Turčiji. Po mnenju glasila italijanskih fašistov v Trstu bi bila taka akcija »prirodna pravica«. In dalje: »Zahtevamo, da se v Trst doseli nadaljnjih 50.000 naših bratov iz starih pokrajin, da z dobrim italijanskim elementom poselimo področja naših predmestij, ki so okužena z drugorodno kužo in za te naše brate zahtevamo novo industrijo, ki bi jim omogočila življenje.«

Drugi šovinistični list — »Il Piccolo« — pa se je zavzemal za politično-izvajanje slovenskih občin potom agrarnih ukrepov in ugotavljal: »Toda potrebne bodo jasne metode, krepka roka, precejšnji kapital. Če nam ne prišče na pomoč zakon o razlaščenju, ki bi olajšal odzajem zemlje (slovenske — op. ured.), in sicer ne v majhnih merah, pač pa v velikem obsegu, bo treba razpolagati z mnogimi milijoni.«

Zelje in zahteve italijanskih šovinistov so našle uresnitve že v dobi fašizma, uresničujejo pa se — in celo v večjem obsegu — tudi v današnji »demokratski« Italiji. Tržaški šovinizem, ki je bil s svojimi raznarodovalnimi ravnanjem predhodnik fašizma in ki je omogočil fašizmu, da je uresničil svoj raznarodovalni program, po drugi svetovni vojni izkoristi za svoje protislovenske namene izselitev istrskih Italijanov, ki jih uporablja za pospešitev svojih raznarodovalnih načrtov. Kakor kažejo današnje razmere, je v tem tako na Tržaškem kot tudi na Gorickem presegel celo skrajne fašistične cilje glede raznarodovalne politike. Pred desetletji zahtevanim 50.000 ljudi iz starih pokrajin Italije so se pridružili mnogi desetletiški tako imenovani »begun-čevci«, za katere se v slovenskih občinah gradijo cela naselja v smislu stare, metodične raznarodovalne strategije, in to ne samo v milijoni, marveč v milijardami in brez kakih izrednih fašističnih razlaščenjskih zakonov, ker lahko po mili volji zlorabljajo redne zakone, ali pa postavijo posebne občinske komisarije, če demokratična zakonodaja ovira uresničitev šovinističnih ciljev.

Predvsem pa je v tej zvezi značilno, da dajejo tej protislovenski gonji in raznarodovalni politiki oporo visoki predstavniki italijanske oblasti. Med najhujšimi zagovorniki politično-izvajanja slovenske zemlje je bivši tržaški župan in sedanji predsednik izrazito protislovenske in raznarodovalne »istrske podpore ustanove za julijsko-dalmatinske begunce« Bartoli, ki je cilj te politike označil z naslednjimi besedami: »Treba je zgraditi nepreložen jezik proti slovenskemu svetu, ki neurejen pritiska na našo zemljo, da bi uničil sleberno sled civilizacije.«

Zdaj še nekaj številčnih podatkov, ki kažejo, kakšne uspehe dosega italijanski šovinizem s svojo raznarodovalno politiko v slovenskih tržaških občinah. Devinsko-nabrežinska občina, za katero je posebni komisar proti volji tamkajšnjega župana in prebivalstva podpisal gradbeno dovoljenje za novo begunsko naselje, je bila do konca prve svetovne vojne skozi polnih 1300 let izključno sloven-

Proti gospodarskim diskriminacijam blokvske politike:

V Kairu pripravljajo gospodarsko konferenco razvijajočih se držav

Čez tri tedne se bodo v Kairu zbrali predstavniki razvijajočih se držav z namenom, da razpravljajo o mednarodnem gospodarskem sodelovanju ter o težavah, na katere zadevajo razvijajoče se države zaradi diskriminacijske politike s strani Evropske gospodarske skupnosti in drugih podobnih blokvskih združenj, ki ovirajo mednarodno gospodarsko sodelovanje. Doslej je svojo udeležbo na tej konferenci prijavilo že 35 držav, zelo verjetno pa je, da se bo njihovo število še povečalo.

Gospodarska konferenca razvijajočih se držav v Kairu vzbuja že sedaj močno zanimanje svetovne javnosti. To zanimanje se nanaša že na širok sestav udeležencev, še bolj pa na njeno vsebino in cilje. Vsekakor bo v Kairu zbrana pomembna skupina več kot ene tretjine držav članic OZN. Te države pa so na lanskem zasedanju Generalne skupščine OZN po pobudi beograjske konference izvenblokvskih držav dale pobudo za gospodarsko konferenco OZN in stavile konkretne predloge za tako konferenco. Po tozadevni resoluciji Generalne skupščine OZN bo do te konference prišlo verjetno že tekom prihodnjega leta.

Konferenca v Kairu bo nedvomno sistematična priprava gospodarsko razvijajočih se držav na mednarodno gospodarsko konferenco OZN. Svetovna javnost jo tudi tako ocenjuje. Le nekateri izraziti pristaši blokvske politike ji hočejo podtikovati, da ima namen ostvartitev integracije „tretjega bloka“, kar pa je z ozirom na dosedanje zadržanje držav, ki bodo zbrane v Kairu, več kot smešno. Konferenca v Kairu bo v duhu razumne politike proti širjenju hladne vojne na področje gospodarskih odnosov naperjena proti diktatom integraciji, ki poskušajo nevtralne države prisiliti k odločitvi za ta ali oni blok.

Tekstilni velesjem v Dornbirnu

Dornbirn je mesto na Predarlskem ter je znano po zelo razviti tekstilni industriji s pomembno zmogljivostjo. Štirinajstič bo letos v Dornbirnu eksportni in vzorčni tekstilni velesjem, in sicer v dneh od 13. do 22. julija. Velesjem v Dornbirnu se je od skromnega začetka razvil do pomembne svojevrstne gospodarske prireditve mednarodnega značaja. Iz leta v leto vzbuja vedno večje zanimanje gospodarskega sveta na področju razstave in ponudbe tekstilij, tekstilne industrije in v stroko spadajočih strojev ter drugih pripomočkov, kakor zapakovanje, trgovino s samopostrežbo in drugim.

Velesjem v Dornbirnu je postal mednarodni blagovni trg na sektorju tekstilne proizvodnje. Na velesjemu ne bodo zastopani le avstrijski interesi, temveč tudi iz dežel EVG in EFTA. Med razstavljalci bo zastopana tudi Demokratična republika Nemčija, Poljska ter tudi Amerika in Japonska. Zadnji dve državi sta med najmočnejšimi konkurenti na področju tekstilne proizvodnje.

Kakor sta poročala na tiskovni konferenci eksperta za dornbirnski velesjem prokurist Strobl in vodja tiskovnega urada dr. Aman, bo letošnji sejem obsegal med drugim tri pomembna področja, namreč prikaz strojev tek-

stilne industrije, proizvode metrskega blaga in razstavo sintetičnega vlaknastega blaga.

V okviru velesjema bo zasedanje strokovnjakov za kemično vlakno pod naslovom »Kemično vlakno danes in jutri«. Zasedanja se bodo razen iz Avstrije udeležili znanstveniki tudi iz Anglije, Zahodne Nemčije, Švice, Holandske in Japonske. Industrija kemičnega vlakna je zelo razvita, če upoštevamo, da se imenovano vlakno proizvaja pod približno pet sto različnimi imeni. Razumljivo je, da stavi takšen razvoj za zadevno avstrijsko proizvodnjo velike zahteve za uveljavno na svetovnem trgu.

Na velesjemu bodo spet postavljene informacijske koje, v načrtu je vrsta modnih revij, kjer bodo pokazani novi vzorci za izdelovanje oblek.

Na velesjemu v Dornbirnu bo zastopana tudi Koroška, toda naša dežela pomeni le malo na sektorju avstrijske tekstilne industrije. Prvič je na Koroškem zelo malo tovrstne industrije, drugič pa nikakor ni na višku in njeno blago komaj prodre do odjemalcev. Ob tej priložnosti omenimo, da se je govorilo, da bodo v bližini Pliberka, v blaški občini, ki ima že na razpolago primerno zemljišče, postavili tekstilno tovarno. S tem bi na industriji revni spodnji pokrajini Koroške vsaj nekaj koristnega storili, da bi našlo nekaj desetih delavcev in delavk trajno zaposlitev v domačem kraju, kajti dela pri velikih projektih kazaške elektrarne in podjunske železnice bodo kmalu končana. Toda, kakor ve povedati župan, je to upanje zelo dvomljivo, takorekoč neizgledno.

Iz izvajanj na tiskovni konferenci je sklepali, da bo v prihodnjih letih nehalo malo gospodarstvo in se vse vrtilo okoli tržnega velepodročja EWG. V tem vprašanju pa vsa mnenja niso enaka. Medtem, ko kričijo nekateri po velikem trgu, menijo drugi, da bi skupen veliki trg s svojo močno inozemsko konkurenco zadel male in srednje obrate.

Novosadski mednarodni kmetijski sejem:

Jugoslovanska živinoreja na zavidljivi višini

Letošnji novosadski mednarodni kmetijski sejem je zelo obsežen. Na površini 31,5 ha razstavnega prostora razstavlja 1.870 proizvajalcev iz 17 dežel. Največ je med razstavljalci živinorejcev, saj razstavlja živino 564 jugoslovanskih in drugih živinorejcev. Živilska industrija je zastopana z 262 razstavljalci, industrija kmetijskih strojev pa z 234 razstavljalci.

Če je bil lanski novosadski kmetijski sejem poljedelski, potem lahko rečemo, da daje letošnjemu svojo noto živinoreja. Cela vrsta paviljonov je napolnjena z govejo živino, s konji, prašiči, ovcami in perutnino. Razen jugoslovanskih sodelujejo na sejmu še razstavljalci živine iz Avstrije, Danske, Francije, Švedske, Zahodne Nemčije in še nekaterih drugih držav. Razstavljeni primerki plemenske in druge živine kažejo, da Jugoslavija v živinoreji prav nič ne zaostaja za drugimi evropskimi državami z dolgoletno živinorejsko tradicijo. Jugoslovanski simodolci se ne razlikujejo od avstrijskih, prašiči švedske „landrase“ iz Kočevja ali „Beograda“ ne od onih iz Švedske.

POŠIROKEM SVETU

BERLIN. — V tuku sodne razprave proti skupini bivših SS-ovcev, ki so obtoženi umora več tisočev ljudi za časa nemške zasedbe Ukrajine, so razne priče v svojih izpovedih močno obremenile tudi razne visoke funkcionarje današnje Zahodne Nemčije. Posebno obremenjeni so predstavniki zahodnonemškega pravosodja, o katerem je znano, da ima še danes na vodilnih položajih več sto bivših nacističnih sodnikov.

RIM. — Zadnje nedeljo in ponedeljek so bile v 154 italijanskih občinah občinske volitve, pri katerih je vladna krščanska-demokratska stranka zlasti v večjih mestih utrpela precejšnje izgube. Po časovnih rezultatih so največ pridobili socialni demokrati, pa tudi Nennijevi socialisti in liberalci so povečali število svojih glasov.

DUNAJ. — Na Dunaj je prispela delegacija moskovskega občinskega svetla pod vodstvom župana Moskve, ki bo do 19. junija ostala v avstrijski prestolnici, kjer bo proučevala delovanje dunajske občinske uprave in komunalnega gospodarstva. Ob prihodu na Dunaj je sovjetsko delegacijo sprejel dunajski župan Jonas. Ze pred šestimi leti je delegacija dunajske občine obiskala Moskvo.

PRAGA. — Ob 20. obletnici nacističnega zločina v Lidicah, kjer so nacisti vse moške prebivalce postrelili, ženske in otroke pa odgnali v koncentracijsko taborišče, medtem ko so vas požgali, je bila velika spominska prireditev. Predsednik Českoslovaške Novotny je ob tej priložnosti izjavil, da je prav primer Lidic pokazal, kako bi nacisti ravnali z vsem narodom, če bi zmagali. Ostro je obsodil tudi militaristično in revanšistično politiko Zahodne Nemčije ter se izrekal za rešitev nemškega vprašanja na podlagi sovjetskih predlogov.

MONTEVIDEO. — Skupina kakih sto v Urugvaju živečih Nemcev je iz protesta proti obsodbi in usmrtilni vojnega zločinca Eichmanna javno zažgala izraelsko zastavo in s tem pokazala, da odobrava zločine, ki jih je nemški nacizem zagrebel nad židi in pripadniki drugih narodov. Podobne nacistične manifestacije so bile tudi v raznih drugih južnoameriških državah, kamor so zbežali obremenjeni nacisti ob zlomu svojega „tisočletnega rajha“.

BAGDAD. — Dva visoka funkcionarja zahodnonemškega zunanega ministrstva sta se mudila v Bagdadu, kjer sta hotela intervirati zaradi priznanja Zahodne Nemčije s strani Iraka. Predstavniki Iraka pa so dali zastopnikom bonnske vlade edino pravilni odgovor, da so to iraki stvari, ki so popolnoma jasne in ne potrebujejo nobenega pojasnila.

BRUSELJ. — Belgijski listi so objavili vest, da so se v soboto ali nedeljo sestali v Bruslju vodilni poglavarji OAS Argaud, Bidaud in Soustelle. Belgijska policija pa je v zvezi s temi vestmi sporočila, da ji ni nič znano o bivanju OAS-ovskih voditeljev v belgijskem glavnem mestu.

RIM. — Na povabilo italijanske vlade je prisel na večdnevni obisk v Italijo podpredsednik Zveznega izvršnega sveta FLR Jugoslavije Aleksander Rankovič. Med svojim bivanjem v Italiji bo imel Rankovič razgovore s predsednikom italijanske vlade Fanfanijem in podpredsednikom Piccionijem, sprejel pa ga bo tudi predsednik italijanske republike Segni. Predviden je tudi obisk v italijanskem jedrskem inštitutu. Italijanski zunanji minister Piccioni je že pred prihodom Rankoviča izjavil jugoslovanskim novinarjem v Rimu, da bo Rankovič med svojim bivanjem v Italiji ugotovil, „s kakšnimi prijateljskimi čustvi sprejemamo v njem ugodnega predstavnika velike države, ki je naša soseda in s katero v celoti delimo stremiljenje za prihodnost, napredek in mir“.

LILLE. — Na nedavnem mednarodnem festivalu zborovskih pesmi je dobil prvo nagrado v kategoriji otroških zborov veliki otroški zbor radio-televizije Zagreb.

SARAJEVO. — V Sarajevu in okolici so pred dnevi zabeležili potresne sunke, ki so povzročili večjo materialno škodo. Cloveških 17ev potres ni trajal, pač pa je bilo v Sarajevu sedem oseb poškodovanih. Razen v Sarajevu je potres najhujše poškodoval hiše v Kalinoviku, mestecu južno od Sarajeva. Precej hud potres pa so čutili tudi v Zenici, samo škoda tam ni bila velika.

LJUBLJANA. — Po prvih še nepopolnih podatkih je bilo na četrti mednarodnem letnem sejmu na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču, kjer je sodelovalo 190 domačih in tujih razstavljalcev, sklenjenih za dobrih 5 milijard dinarjev kupčij.

DUNAJ. — Kakor je sporočil fiskovni urad dunajskega velesjema, bo letošnji jesenski mednarodni velesjem na Dunaju v času od 9. do 16. septembra. V veliki „Hali narodov“ bo po dosedanjih prijavah 15 držav zastopanih z uradnimi kolektivnimi razstavami.

MOSKVA. — Na zasedanju zastopnikov komunističnih in delavskih partij iz držav, ki so včlanjene v Svetu za vzajemno ekonomsko pomoč, so zelo obširno obravnavali tudi gospodarska vprašanja zlasti v zvezi z integracijskim gibanjem v zahodni Evropi. Udeleženci posvetovanja so podprli sovjetsko zamisel o svetovni trgovinski konferenci, kjer naj bi razpravljali o ustanovitvi mednarodne trgovinske agencije, v katero bi se vključile vse države sveta.

DUNAJ. — Na podlagi zadnjega ljudskega štetja je bilo na novo razdeljeno število mandatov, ki jih bodo imele posamezne zvezne dežele v bodoče v avstrijskem parlamentu. Po tej razdelitvi pridobijo po 1 mandat volilna okrožja Linz in okolica, Tirolska, Salzburg in Koroška. Ob tej priložnosti je bilo tudi število članov Zveznega sveta povečano od 50 na 54 in bodo imele Nižnja Avstrijska, Stajerska, Zgornja Avstrijska in Koroška po en sedež več v Zveznem svetu.

NEW YORK. — Vrtilec dolžnosti generalnega sekretarja OZN U Tan je predlagal proračun OZN za leto v znesku 86 milijonov dolarjev, medtem ko naj bi po nekaterih prejšnjih predlogih znašal ta proračun le nekaj nad 73 milijonov dolarjev.

Umrli je Vasilij Mirk priznani slovenski glasbenik

V Ljubljani je prejšnji teden umrl v starosti 78 let zaslužni slovenski glasbenik prof. Vasilij Mirk. Rojen je bil leta 1884 v Trstu, kjer je tudi končal gimnazijo, nato pa je študiral na Dunaju in v Grazu zemljepis ter zgodovino; ker pa ga je srce že v mladih letih vleklo k glasbi, je vmes poslušal tudi predavanja na fakulteti za glasbo.

Kakor mnogim drugim slovenskim glasbenikom, tudi njemu razmere niso dopustile, da bi bil vse svoje moči posvetil izključno glasbi. Po prvi svetovni vojni je poučeval zgodovino in zemljepis na trgovski šoli v Trstu, vendar se je poleg svojih poklicnih dolžnosti udeleževal tudi kot glasbeni pedagog in je hkrati tudi vodil razne zборе. Tudi po letu 1928, ko je bil premeščen v Maribor, je poleg profesorskih dolžnosti spet intenzivno živel za glasbo, kateri pa se je v polni meri mogel posvetiti šele po drugi svetovni vojni, ko je najprej pomagal organizirati radijsko postajo v Kopru, kjer je bil nekaj časa tudi glasbeni urednik, pozneje pa se je udeleževal kot profesor glasbe v Ljubljani, kjer je — pač šele v svojem 67. letu starosti — dočkal uresničitve svoje življenjske želje: zdaj je živel za mlade in glasbo, brez drugih dolžnosti.

Kot skladatelj se je prvič pojavil že leta 1907, od takrat pa je stalno pošiljal svoje prispeske najrazličnejšim glasbenim revijam in zbirkam. O njem so že pred leti pisali, da je za Emilom Adamičem najplodovitejši slovenski skladatelj. Napisal je veliko število zborov, pesmi za mladino, klavirskih skladb, solospelov, orkestralnih in komornih kompozicij; največ pozornosti pa je posvetil zborom ter narodnim plesom. Kot skladatelj se je močno opiral na slovensko ljudsko motiviko.

S svojim delom je Vasilij Mirk ponovno poudaril pomemben prispevek tržaških Slovencev k razvoju in napredku kulture slovenskega naroda — je ob njegovi smrti zapisal »Primorski dnevnik« — in je kot malo kdo potrdil enotnost slovenskega naroda ne glede na državne meje.

V Sloveniji nad 330.000 radijskih sprejemnikov

S prvim junijem letos je znašalo število v Sloveniji registriranih radijskih sprejemnikov 330.587, kar pomeni, da pride na vsakih 4,8 prebivalca Slovenije po en sprejemnik. Tako je radio danes v Sloveniji najbolj razširjeno in učinkovito sodobno informativno sredstvo, ki ga najdemo v vsaki hiši. Vendar kljub temu vlada na tržišču še vedno veliko zanimanje za nakup radijskih sprejemnikov, tako tistih klasične oblike kakor tudi tranzistorjskih. Samo v prvih petih mesecih tekočega leta se je število radijskih naročnikov v Sloveniji povečalo za več kot 5 odstotkov.

Še večjo dinamiko pa je zabeležila Slovenija v teh mesecih v naraščanju televizijskih sprejemnikov. Medtem ko je bilo v začetku leta 1962 registriranih v Sloveniji 10.481 televizijskih sprejemnikov, je njihovo število konec maja znašalo že 16.562, kar predstavlja povečanje za 63 odstotkov.

Nauki prvega mednarodnega obmejnega sejma „Alpe-Adria“: (4)

Poglabljanje gospodarskih stikov

važna oblika sodelovanja med sosednimi narodi in deželami

* **Heinrich Menardi, predsednik Zbornice za obrtno gospodarstvo za Tirolsko:**

Jugoslavija, ki meri trikrat več kot Avstrija in ki šteje nad 17 milijonov prebivalcev, je že več desetletij med najpomembnejšimi in tradicionalnimi trgovskimi partnerji našega gospodarstva. Zaradi tega pa kaže tudi razvoj blagovne izmenjave med obema državama že od sklenitve prvega poveljnega trgovskega in plačilnega sporazuma v letu 1948 dalje nenehno tendenco naraščanja. Avstrija spremlja z zanimanjem gospodarske napore te naše sosedne države, ki so usmerjeni predvsem na pospešeno industrializacijo.

Prizadevanje obeh naših držav za razširitev in tesnejše prepletanje medsebojnih trgovskih stikov so očitna; brezdvomno so bili doseženi upoštevanja vredni uspehi, potem ko so bile odstranjene številne prepreke, ki so zavirale medsebojno blagovno izmenjavo. Druge ovire za trgovino, ki imajo svoj vzrok v svojevrstnosti obeh narodnih gospodarstev, so predmet stalnega obravnavanja gospodarskih strokovnjakov obeh držav,

ki obeta nadaljnje uspehe v smeri zaželenih kontinuitete zunanje trgovine.

Medtem ko ureja uvodoma omenjeni, leta 1948 sklenjeni trgovinski in plačilni sporazum po svojem namenu in funkciji medsebojne odnose celotnega gospodarstva Avstrije in Jugoslavije, pa imajo tako imenovani sejmski kompenzacijski sporazumi, ki so bili sklenjeni med trgovskima zbornicama v Ljubljani in Zagrebu z ene strani in trgovskimi zbornicami Graz, Celovce in Innsbruck z druge strani, namen, da zadostijo specifičnim regionalnim potrebam in dobavnim željam.

Sklenitev prvega sejmskega kompenzacijskega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško ter Tirolsko pred osmimi leti je bil poskus, porojen iz misli, da se že obstoječi gospodarski stiki med omenjenimi partnerskimi deželami intenzivirajo in ustvarijo še novi. Če danes pogledamo nazaj, lahko ugotovimo, da je ta poskus obrodil dobre uspehe; to dokazuje med drugim dejstvo, da je bil okvir sejmskega kontingenta že pri drugem sporazumu med Slovenijo, Hrvaško in Tirolsko razširjen od 3,4

V soboto in nedeljo v Mariboru:

Festival amaterskih zborov Jugoslavije

Pod naslovom „Naša pesem 1962“ bo v soboto in nedeljo v Mariboru letošnji festival jugoslovanskih amaterskih pevskih zborov, o katerem smo v našem listu že obširno poročali. Zbralo se bo 10 najboljših zborov iz vseh jugoslovanskih republik, ki bodo na skupni prireditvi ponovno pokazali visoko raven jugoslovanskega zborovskega petja, katerega ugled sega daleč po svetu, kjer povsod so pevski zbori iz Jugoslavije že nastopali z velikim uspehom. Tukaj navajamo nekaj podatkov o posameznih zborih, ki bodo nastopili v Mariboru:

● **Mešani zbor RKUD „Kolo“ Šibenik.** „Kolo“ iz Šibenika je eno najstarejših pevskih društev v Jugoslaviji. Številne turneje po tujini in doma ter laskava priznanja so plod kvalitetnega dela.

● **Partizanski invalidski pevski zbor Ljubljana.** Ta zbor je zrasel v najtežjih pogojih narodnoosvobodilne borbe in je danes gotovo najboljši interpret partizanskih in borbениh pesmi.

● **Mešani zboru RKUD „Proleter“ Sarajevo.** Zbor se je v zadnjih letih uspešno uveljavil z nastopi v Italiji in Angliji ter na Poljskem, poleg tega pa uživa velik ugled tudi doma.

● **Mešani zbor KUD „Stanko Dragojevič“ Titograd.** Titograjski zbor velja za najboljši ansambel Črne gore ter je vzbudil pozornost tudi v Franciji. Poje z neverjetno zavzetostjo.

● **Mešani zbor KUD „Branko Cvetković“ Beograd.** Sodi med vrhunske zборе v Jugoslaviji sploh in redno tekmuje tudi na pevskih prireditvah v tujini. V letošnji sezoni je dosegel višek s koncertom doma v Beogradu.

● **Mešani zbor KUD „Abrašević“ Beograd.** Spada med najstarejše zборе v Jugoslaviji in ga odlikuje velika pevska kultura. (Folkorni ansambel istega društva je leta 1952 nastopil ob otvoritvi Prosvetnega doma v Žitari vasi.)

● **Mešani zbor „France Prešeren“ Kranj.** Zbor je že lani vzbudil pozornost na republiški reviji pevskih zborov. Sicer pa o tem zboru ni treba še posebej govoriti, saj ga dobro poznamo tudi pri nas na Koroškem.

● **Mešani zbor „Stif Naumov“ Bitola.** Velja za najboljši makedonski zbor, ki preseneča s svojo elementarno, a vendar lepo oblikovano neposrednostjo.

● **Moški zbor DPD Svoboda „Slava Klavara“ Maribor.** O tem zboru pravijo, da je sploh najboljši moški zbor v Jugoslaviji in je z velikim uspehom nastopal tudi na številnih mednarodnih pevskih festivalih po Evropi.

Poletne igre v Splitu

Tradicionalne poletne igre v Splitu bodo letos trajale od 15. julija do 15. avgusta. Spored obsega 16 prireditev, ki jih bodo izvedli ansambli drame, opere in filharmonije. Poleg tradicionalnih uprizoritev »Aide« in »Seviljskega brivca« bodo tokrat prvič vključili v program Verdijevega »Nabucca«, Purcellovo »Dido in Eneja« ter Tijardovičevega »Marca Pola«. Gost letošnjih prireditev bo jugoslovansko dramsko gledališče, ki bo na Peristilu uprizorilo Goethejevo »Ifigenijo na Tavridi«. Domači dramski ansambel pa pripravlja za poletne igre Aishilovega »Agamemnona« in Camusov »Nesporazum«.

● **Mešani zbor KUD „Joža Vlahovič“ Zagreb.** Trenutno je to nedvomno najboljši hrvaški zbor in ga v glavnem sestavljajo mladi ljudje. Uspešno je gostoval tudi v Belgiji, Nemčiji, Franciji in Italiji ter na Češko-slovaškem.

Vsak izmed teh desetih zborov — prvih pet v soboto zvečer in drugih pet v nedeljo zvečer — bo pel po dvanajst minut in bo v tem času lahko pokazal vse svoje odlike. Za uvod v nastop izbranih zborov pa bo zapel domači mešani zbor prosvetnih delavcev „Slavko Ostirc“ iz Maribora, medtem ko je za nedeljo dopoldne predvideno posvetovanje o glasbenem amaterizmu. Koncerta se prične tako v soboto kakor tudi v nedeljo ob 20. uri v dvorani „Union“.

Knjižnica brez knjižničarja

Pri tehniški visoki šoli v Delftu na južnem Nizozemskem so uredili knjižnico, ki posluje avtomatično. Študent, ki hoče dobiti določeno knjigo, poišče v katalogu njeno številko, ki jo potem zavrti na plošči, podobni telefonski številnici. V skladišču se sproži naprava, ki deluje na elektromagnet in potisne knjigo na tekoči trak. Pomanjkljivost te avtomatizirane knjižnice je le v tem, da je treba v čitalnici nakopičene knjige spet ročno polagati nazaj na njihova mesta, označena s številkami.

„Veliko hrupa za nič“ v Brežah:

Na Petrovi gori se bo začela nova sezona

V petek, dne 29. junija, ob 20. uri se bo na Petrovi gori v Brežah začela nova igralska sezona, ki bo letos obsegala skupno 30 predstav Shakespearove komedije „Veliko hrupa za nič“.

Kakor smo v našem listu že poročali, se je vodstvo poletnih iger v Brežah iz raznih vzrokov odločilo, da letos uprizori en sam komad. Vsestransko agilni vodja skupine arh. Hannes Sandler je v sredo na tiskovni konferenci obširno obrazložil te vzroke. Iz njegovih izjavanj je razvidno, da sta skrčenje repertoarja v glavnem narokovala dva vzroka: na eni strani hoče vodstvo pridobiti časa za šolanje mladega naraščanja, na drugi strani pa so prišli v Brežah do bridkega spoznanja, da je sadove povečanih naporov v veliki meri požrla državna blagajna v obliki raznih davkov in dajatev; čeprav služijo poletne igre v Brežah izključno kulturno-umetniškimi namenom, je finančna uprava mnenja, da se mora povzdati tudi obdavčenje, če so se povečali dohodki. Tako se je zadnja leta dogajalo, da je igralska skupina v Brežah za svoje nesebično delo sicer prejemale podpore občine, deželne vlade in ministrstva (približno kakih 65.000 šilingov), je pa morala hkrati skoraj 60.000 šilingov spef vračati v obliki davkov.

Odločitev za en sam komad se je po besedah arh. Sandlerja izkazala za dobro, vendar so v Brežah pripravljene, da uprizorijo v bodoče vsako leto spet po dva ali celo po tri odrska dela. Če so se letos spet odločili za svojega „dvomega avtorja“ Shakespeara, potem zato, ker je prav njegovo delo neizčrpen zaklad ljudskega humorja. Hkrati pa so vse Shakespearove stvaritve tesno povezane z naravo in tej povezavi prav na Petrovi gori lahko dajo pravi poudarek.

Vsekakor pa so se v Brežah zelo dobro pripravili za novo sezono in je samo želeli, da se bodo uresničile besede arh. Sandlerja, ki je dejal: Upamo, da nam bo uspelo zmanjšano kvantiteto nadomestiti s povečano kvaliteto!

med sosednimi območji in premagovanju političnih mej.

Pomen prireditve je v skladu z evropskimi gospodarskimi integracijami in torej sposobna velikega uspeha.

* **Dr. Richard Muster, vodja trgovinsko-političnega in zunanjetrgovinskega oddelka koroške trgovinske zbornice:**

Čeravno blagovna izmenjava med Slovenijo in Koroško v teku stoletij ni mogla po količini doseči posebnega pomena, in sicer predvsem zaradi podobnosti naravnih gospodarskih pogojev obeh dežel, zaradi katerih sta se tudi njuni gospodarstvi skozi stoletja razvijali vzporedno, pa je vendarle treba poudariti, da je ta izmenjava tudi v svojem zoženem obsegu ustrezala takratni obojestranski ravni. Ob nemotenem nadaljnjem razvoju pa bi bila ta medsebojna blagovna izmenjava s časom gotovo potekala tako, da ne bi zaostajala za splošnim gospodarskim razvojem.

Naša naloga je, da odpravimo posledice nekaterih zastojev oziroma zakasnitev v razvoju in da si pospešeno prizadevamo doseči zaželeno stopnjo v medsebojnih gospodarskih odnosih. Ta proces se more in tudi mora začeti tako, da se gospodarstve-

KULTURNE DROBTINE

● V Jugoslaviji snemajo novo verzijo filma po znani Strausovi opereli „Čigan baron“. Film nastaja v francosko-nemško-jugoslovanski koprodukciji pod režijo Kurta Wilhelma in ob sodelovanju igralcev iz vseh treh držav. Naslovno vlogo bo pel in igral Argentinec Carlos Thompson, v glavni ženski vlogi pa nastopa Francozinja Danielle Gaubert. Med nemškimi sodelavci so tudi Heidi Brühl, Willy Millowitsch, Franz Muxeneder in Hugo Lindinger. Zunanje posnetke za film so izdelali v Varaždinu in okolici, ostale slike pa bodo posneli v veliki velesejski dvorani v Beogradu.

● Znani francoski filozof in pisatelj Jean Paul Sartre in francoska pisateljica Simone De Beauvoir sta na povabilo zveze sovjetskih pisateljev odpotovala v Sovjetsko zvezo, kjer bosta ostala mesec dni.

Razstava v deželnem muzeju:

„Ples pri tujih narodih“

Pod tem naslovom je do konca junija v deželnem muzeju zanimiva razstava, ki jo je posredoval dunajski narodopisni muzej. Obsega okoli 180 velikih fotokopij, na katerih so upodobljene najrazličnejše vrste plesov posameznih narodov v Aziji, Afriki in Ameriki. Za vsakogar, ki se zanima za kulturno zgodovino tujih ljudstev in dežel, je ta razstava vsekakor zelo privlačna in mu bo nudila zanimiv vpogled v življenje in navade ljudi, o katerih tako radi pravimo, da so primitivni, v resnici pa se lahko prav tako ponašajo s staro kulturno tradicijo. Pač pa njihovo življenje — kakor kaže tudi sedanja razstava — ni tako izumetničeno, marveč je močno povezano z naravo, v kateri tamkajšnji prebivalci ne vidijo le svojega sovražnika, temveč tudi zaveznika.

Tavajoči v odmirajočem starem svetu

Bilo je v nedeljo 11. 10. 1959, ko so v Pliberku ob cesti proti železniški postaji imeli slavnost s simboličnim prvim urezom z lopato za gradnjo, kakor so takrat rekli, Kulturnega doma. Pozneje je iz tega nastalo ime Grenzlandheim in nastajajočo zgradbo vedno bolj imenujejo »Bollwerke« — po našem trdnjavo — v spodnji pokrajini naše dežele. »Bollwerke« proti komu in čemu, ne bo težko uganiti.

Na takratni slavnosti so lepo govorili. Bivši obrambni minister Graf je v tiskovnem razglasu zapisal, da bo imel prosvetni dom nalogo vzpostaviti zvezo med nemško in slovensko govorečim prebivalstvom Koroške, da se s tem utrdi skupna zavest pripadnosti k republiki Avstriji. V svojem nagovoru pa je še dodal, »naj bo to hiša miru, sprave in izmenjave za vse, ki se priznavajo k Avstriji in koroški domovini«. Tudi ravnatelj glavne šole Stukovnik je rekel med drugim: »Novi dom naj bo gojišče pesmi, glase in ljudske umetnosti, služi pa naj tudi družabnim priveditvam kot hiša miru, prijateljstva in razumevanja med narodi«.

Nihče si ni želel bolj, da bi bile lepe besede ob tej priložnosti postale resnica in da bi dom res služil misli neskaljenega medsebojnega spoštovanja ter razumevanja med slovensko in nemško govorečim prebivalstvom, kakor prav slovensko prebivalstvo, ki predstavlja okolico Pliberka. Ne dvomimo, da so bile takratne besede mišljene iskreno. Toda že ob slavnosti so organizatorji tega doma pokazali enostransko ozko usmerjenost, ker med najrazličnejšimi osebnostmi in organizacijami niso povabili Slovenskega prosvetnega društva »Edinost« v Pliberku s 50-letno kulturno tradicijo v kraju, niti ne njegov odlični in vsestranski priznani pevski zbor. Mimogrede k temu: Ob neki drugi priložnosti je ugleden Pliberčan odgovoril na vprašanje, zakaj ni bil k sodelovanju povabljen tudi slovenski pevski zbor: »Abr singt ja lieber unten« — misli je v Jugoslaviji. Lahko pa bi vedel, da naši pevci prepevajo po vseh krajih dvojezične naše domovine, čestokrat z velikim uspehom v Celovcu, koncertirali pa so tudi na Dunaju in med Hrvati na Gradiščanskem. Nikakor pa si ne zapirajo poti za pevške turneje v bližnje inozemstvo v zavesti, da je pevška umetnost tudi velik doprinos k zbliznanju in medsebojnemu razumevanju med narodi in državami.

Odbor za zgraditev Grenzlandheima pa je prišel v šeripce, zmanjkalo je denarja za nadaljnjo gradnjo. Že ob 40-letnici plebiscita so mislili odpreti dom. Ni bila to najpametnejša zamisel, kajti razvoj in novi čas že zahtevata, da bi v naših krajih prenehal duh 10. oktobra ob skupnem prijateljskem sožitju na podlagi neokrnjene enakopravnosti, medsebojnega razumevanja in vzpodbudne kulturne izmenjave med obema narodoma v deželi.

Odbor s predsednikom županom Micheom na čelu in poslovodjem ravnateljem glavne šole Stukovnikom se je obrnil na široko javnost s prošnjo za prispevke k gradnji. Zbiralna akcija v domači okolici je rodila le medle uspehe, kajti klic »sem s smrekami« je našel prav skromen odmev.

Motivacija prošnje za nabiralno akcijo za izgradnjo tega doma pa je krik po pomoč od slovenstva »ogroženega« nemštva v Pliberku (dejansko je v Pliberku le peščica privoandranih ljudi, v katerih se res pretaka pristna germanska kri, pri vseh drugih pa so bili predniki slovenskega pokolenja) in zaščiti tako imenovanih »heimatleute«. Poštenega, svojemu rodu zvestega slovenskega človeka, ne štejejo za domovini zvestega in to prav ljudje, tudi mnogi Pliberčani, ki so se leta 1938 in pozneje izkričali do obrhpelosti »Heil Hitler« in Ein Volk, ein Reich, ein Führer, ko so pokopali domovino Avstrijo.

Le nekaj primerov iz akcije za pomoč iz gradnjo Grenzlandheima v Pliberku:

S krikom »Pomoč za Pliberk« so se lani marca pod vodstvom šolskega ravnatelja Miklina napotili s pevskim zborom v Feldkirchen, spremljal jih je tudi župan Micheu. Strmeče Feldkirchnerje je župan Micheu prepričeval, da se skrivajo v kraju nevarnosti za nemštvo od strani fanatičnega nasprotnika — Slovencev. Feldkirchenski župan Huber, očitno ganjen nad tem, kar so grozotnega povedali o nevarnosti za nemštvo v Pliberku, je dejal, da da klicev na pomoč ne smejo preslišati. Grenzlandheim naj bo trdnjava ogroženega nemštva spodnje pokrajine Koroške.

Klicu za podporo je ustregla tudi vrsta pevskih društev pevskega okrožja St. Vid na Glini. V zabvali so za gradnjo pristojni iz Pliberka rekli, da bo nekada v dvoranah Grenzlandheima zvenela nemška pesem. Torej le nemška — sredi avtohtonega slovenskega ozemlja — nikakor pa ne naša domača slovenska pesem.

Pred nedavnim je bil v Pliberku občni zbor ADEG za okraja Wolfsberg in Velikovec. Predsednik organizacije Strauss je ob tej priložnosti obujal stare spomine na Abwehrkämpfe, spomine, ki nikakor ne koristijo mirnemu sožitju med obema narodoma v deželi. Grenzlandheim je označil kot trdnjavo domovinske zvestobe za tiste »heimatleute«, h katerim po njegovem mnenju Slovenci ne spa-

Velika pridobitev deželne bolnišnice v Celovcu

Pretekli teden v petek je minister za socialno upravo Proksch izročil svojemu plemenitemu in človekoljubnemu namenu veliko pridobitev deželne bolnišnice v Celovcu, novo zgradbo, kirurški oddelek, eno največjih in najmodernejših bolniških gradenj v Avstriji.

Pečat temu velikemu socialnemu delu in uspehu koroške deželne uprave je dalo veličastno slavlje ob priložnosti otvoritve, kajti nešteta množica goslov vseh plasti prebivalstva je prihitela, da prisostvuje temu svečanemu in za koroško deželo ponosnemu aktu, ki ji je kljub vsem težkočam uspelo izvesti veliko delo. Množica z vsemi številnimi časnimi gosti je to dejanje naše domovine pozdravila iz globine, kajti dograjena je stavba in prostori, kjer bodo bolni in ponesrečeni deželani v svojem trpljenju našli pomoč in zdravstveno oskrbo, kjer bodo izkušeni zdravniki z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki marsikomu rešili najdragocenejšo dobrino — življenje ali pa mu vsaj olajšali bol in trpljenje. In to v ustreznih prostorih z vsemi tehničnimi in medicinskimi izsledki današnje zdravstvene vede.

Deželni glavar Wedenig je v svojem nagovoru med drugim dejal, da spada k najvažnejšim nalogam človeške družbe v javnem skrbstvu države skrb za blaginjo bolnih sodeželanov. Koroška je vzlic temu, da ne spada med finančno najbolj močne zvezne dežele, posvečala zdravstvu veliko skrb. K vsem storitvam na tem področju je doslej višek dograditev kirurgije v Celovcu. Dejalo pa je, da je vrsta gradbenih načrtov pri deželnih bolnišnicah v Beljaku, Wolfsbergu in v Celovcu pred dopolnitvijo. Dejalo

je, da je vprašanje ljudskega zdravstva tradicija koroške deželne uprave.

Socialni referent koroške deželne vlade, namestnik deželnega glavarja Krassnig, se je v svojem nagovoru predvsem zahvalil vsem, ki so kakor koli pripomogli k uresničitvi tega pomembnega načrta. Spregovorila sta tudi celovski škof, dr. Köstner in superintendent Glawischnig.

V svojem slavnostnem nagovoru je socialni minister Proksch omenil težkoče pri gradnji bolniških objektov, ki nastajajo zaradi izredno naraslih gradbenih stroškov. Veliko je pomanjkanje bolniških postelj v avstrijskih bolnišnicah, kajti na 1000 prebivalcev jih odpade le okoli deset. Naraščajoče število obolenj na motnjah krvnega obtoka ter na raku in predvsem ogromno število poškodb v cestnem prometu jih zahteva vedno več. Končno je čestital koroški deželi k tej važni pridobitvi in oficialno izročil kirurgijo svojemu namenu.

Kirurgija obsega skupno 405 bolniških postelj in 7 operativnih prostorov. V novi zgradbi so opremljeni oddelki za splošno kirurgijo, nezdgodno kirurgijo z eno psihoterapično poslajo za naknadno zdravljenje, zavod za rentgenizacijo z diagnostično poslajo in terapijo. Nameščen je tudi oddelek za urologijo in anestezijo in centralna krvna postaja za vso deželo, kakor tudi postaja za zdravljenje zob in čeljusti. Razen tega so v novi zgradbi tudi vsi drugi potrebni pomožni prostori.

Stroški gradnje z vso opremo so znašali skoraj 56 milijonov šilingov. Po tem računu pride ena bolniška postelja na okoli 140.000 šilingov.

Blato pri Pliberku

Kmetija pri Prenarju na Blatu, kjer gospodar Lojze Milač s svojo ženo Ano, je priljubljen cilj mnogih prijateljev in znancev te družine, kajti gostoljubnost v tej domačiji je naravnost prislovna, pristna domača in slovenska. V družini so se rodili otroci, ki so dorasli in se poročili. Hčerka Micka je postala žena znanega kmeta Jožeta Bromana, p. d. Jurja v Šmarjeti, druga hčerka Rotija pa žena Ignaca Domeja, p. d. Zgonca v Rinkolah. Kakor v domači rodni hiši, veje pri Jurju in Zgoncu duh nepokvarjene slovenske kmečke tradicije, na gospodarskem razvoju pa povsod skladen korak s sodobnim kmetijskim napredkom. Razen skrbi in dela na domačijah, so člani teh družin udeleženi s polno zavestjo pri naših skupnih gospodarskih in narodnostnih prizadevanjih.

Sin Janez bo naslednik očeta Lojzeta na Prenarjevi kmetiji. Pred nedavnim si je izbral spremljevalko za življenje, mlado Zadjakovo hčerko Marico Kužnik v Replah. Poročila sta se predpreteklo nedeljo in Janez jo je pripeljal kot mlado gospodinjico na dom v veliko pomoč in oporo tudi Prenarjevi materi. Oba mlada novoporočenca sta sposobna, marljiva in delavna, čemur je najboljši zgled tudi oče Lojze Milač, ki se vedno ravna po starem (latinskem) izreku: bogovi so postavili vse dobro človeku naprotaj, le delo je cena, ki jo za to zahtevajo. Delo je tudi vsebina vseh dni na Milačevi kmetiji, zato so vzdržali tudi v letih najhujše gospodarske stiske. Mlada žena Marica je razen vseh drugih sposobnosti tudi izučena šivilja in tudi to bo koristilo na

dajo. Prav bi bilo, da bi si ljudje zapomnili, kdo so merodajni pri ADEG, kajti ni dvoma, da ves pliberški trgovinski svet živi od denarja slovenskega podeželja. Ne mislimo, da so vsi delili mnenje govornika, toda nobenega ni bilo, ki bi proti temu protestiral.

Pred nedavnim je bil tudi občni zbor organizacije Landamanschaft v Pliberku, kjer je govoril Jordan, znani »prijatelj« koroških Slovencev in kričač po ugotavljanju slovenske narodne manjšine. Tudi na tem zborovanju so premlevali vprašanje Grenzlandheima in se bridko pritoževali, da za gradnjo ni na razpolago denarja iz javnih sredstev.

Le nekaj malih izvlečkov je tukaj navedenih, ki se nanašajo na dogajanja okoli gradnje Grenzlandheima v Pliberku. Vendar že iz tega je sklepati, da dom ne bo služil plemeniti kulturi vsem brez razlike narodnostne pripadnosti ali političnega prepričanja. Lepe besede ob prvem urezu z lopato kopnijo in vedno bolj postaja jasno, da bo dom res »Bollwerke« nemštva, vzgajališče narodnostne mržnje in sovražstva ter odskočna deska zaganjanja proti slovenskim sodeželanom, skratka trdnjava nacionalnega šovinizma in genocidne politike, ki se — enkrat javno in drugič nekoliko bolj prikrito — na Koroškem vleče kot rdeča niti skozi desetletja.

Letošnje letovanje otrok na Jadranu

Letošnje počitniško letovanje slovensko govorečih otrok iz Koroške je določeno v 2 skupinah. Prva skupina bo na letovanju v času od 12. julija do 2. avgusta, druga skupina pa v času od 4. do 25. avgusta. Otroci bodo letovali v Savudriji.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo PISMENO PROŠNJO, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka ter izjava, če je že kdaj bil na letovanju in kolikokrat. To prošnjo naj starši skupno s priloženim lanskim šolskim spričevalom, zdravniškim spričevalom, iz katerega mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo, priporočilom krajevne prosvetne ali združne organizacije, osebno izkaznico otroka s sliko in režijskim prispevkom v znesku 200 šilingov oddajo do najpozneje 30. junija 1962 na naslov: Zveza slovenskih organizacij, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10. Posebej opozarjamo, da ZSO posameznih dokumentov ne prevzema in da velja za priložnostno le otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi navedeni dokumenti.

Za OSEBNO IZKAZNICO otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. V prošnji starši lahko navedejo željo, s katero skupino bi radi poslali otroka na letovanje. Po možnosti bo ta želja upoštevana. Sploh bodo starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, po končanem prijavnem roku dobili tozadevno pismo obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Izveček iz avtobusnega prometa v sosednje inozemstvo Avtobusne proge poštne in telegrafske direkcije na Koroškem

CELOVEC — LJUBLJ — REKA — OPATIJA

Od 30. 6. do 22. 9. v sobotah.
Odhod iz Celovca (železniška postaja) v sobotah ob 6.35, od meje 8.15, iz Ljubljane 10.10, iz Postojne 13.10, prihod na Reko 14.40, prihod v Opatijo 15.10. Odhod iz Opatije v nedeljah ob 15.15, iz Ljubljane 19.30, prihod v Celovec (železniška postaja) ob 22.55.
Vozna cena Celovec — Opatija 82 šilingov, povratna karta, veljavna 30 dni, 147 šilingov.

CELOVEC — LJUBLJ — LJUBLJANA

Od 27. 6. do 19. 9. v sredah.
Odhod iz Celovca (avtobusna postaja) ob 8.05, iz Borovlj 8.30, od meje 9.35, prihod v Ljubljano ob 11.30. Odhod iz Ljubljane ob 16.30, prihod v Borovlje 19.00, v Celovec (avtobusna postaja) ob 19.25.
Vozna cena Celovec — Ljubljana 33 šilingov, povratna karta, veljavna 30 dni, 60 šilingov.

CELOVEC — PLIBERK — MARIBOR — ROGAŠKA SLATINA

Od 13. 6. do 12. 9. v sredah in od 30. 6. do 1. 9. v sobotah Celovec — Maribor, od 30. 6. do 1. 9. v sobotah Celovec — Maribor — Rogaska Slatina.
Odhod iz Celovca (avtobusna postaja) ob 7.00, iz Velikovec 7.40, Sinče vasi 7.50, Dobrle vasi 7.55, Pliberka 8.20, z meje 8.55, iz Dravograda 9.20, prihod v Maribor ob 10.40. Odhod iz Maribora v sredah od 13. 6. do 12. 9.

in v nedeljah od 1. 7. do 2. 9. ob 17.00, z meje 19.00, prihod v Celovec (avtobusna postaja) ob 20.30. Odhod iz Maribora v Rogaska Slatina od 30. 6. do 1. 9. v sobotah ob 11.00, prihod v Rogaska Slatina ob 12.00. Odhod iz Rogaska Slatine v Maribor v nedeljah ob 15.50.
Vozna cena Celovec — Maribor 48.50 šilingov, Celovec — Rogaska Slatina 66 šilingov, povratna karta Celovec — Maribor 87 šilingov in Celovec — Rogaska Slatina 128 šilingov, veljavna 30 dni.

VRBA — CELOVEC — LJUBLJ — BLED

Od 19. 6. do 14. 9. v torkih in petkih.
Odhod iz Vrbe ob 7.00, iz Celovca ob 8.00, iz Borovlj 8.35, od meje 9.50, prihod na Bled ob 11.45. Odhod z Bleda ob 17.00, od meje 19.15, iz Borovlj 20.00, iz Celovca 20.30, prihod v Vrbo 21.10.
Cena povratne vozne karte Celovec — Bled 54 šilingov, veljavna 30 dni.

CELOVEC — BAŠKO JEZERO — TRBIŽ — VIŠARJE

Od 12. 6. do 15. 9. v torkih, četrkih in sobotah.
Odhod iz Celovca ob 7.30, iz Vrbe 8.25, Loč 8.56, Malošč 9.05, Podkloštra 9.22, z meje 9.50, Trbiža 10.00, iz Zabnic 10.05 in prihod k vzpenjači na Višarje ob 10.10. Odhod od vzpenjače 16.50, iz Zabnic 16.55, Podkloštra 17.40, Malošč 18.05, Loč 18.14, Vrbe 18.45, prihod v Celovec ob 19.25.
Znižane vozne cene tja in nazaj.

POTUJOČI KINO SPZ PREDVAJA

zanimivi in privlačni mladinski film
TI LOVIŠ
v Celovcu v sredo, dne 20. junija ob 20.00 uri v Delavski zbornici
na Obirskem v četrtek, dne 21. junija ob 14.30 uri pri Kovaču
Film je dostopen tudi za otroke pod 14. letom.

KOLENDAR

Petek, 15. junij: Vid
Sobota, 16. junij: Frančišek
Nedelja, 17. junij: Sv. Trojica
Ponedeljek, 18. junij: Efreem
Torek, 19. junij: Julijana
Sreda, 20. junij: Silverij
Četrtek, 21. junij: Sv. R. telo

FRANCE BEVK

JUNČKA

To je bilo takrat, ko so me pri sosedu že porabili za nekatero kmečko delo. Vodil sem vole pri oranju in vožnji. Stresal sem redonice za kosci, pehal seno izpred grabljkv in nosil vodo v senošet. Znal sem vsako delo, ki ga je po navadi opravljajl pastir. Če je bila sila, sem tudi pasel.

Neko jutro so mi rekli, naj ženem dva junčka na planino. To mi je bilo ljubše kot katerokoli drugo delo. Dali so mi kos slanine in veliko zagozdo kruha za kosilo. S seboj sem vzel tudi sekirico, mojo zvesto sprem-ljevalko.

Pirhasla junčka sta tekla pred menoj, naj-prej po stezi, nato po klancu. Včasih sta se za hip ustavila, da sta odtrgala šop trave. Priganjal sem ju z dolgo šibo.

Srečanje

(korejska pravljica)

Najvišji samostan naše dežele je na »Gori dolgega življenja« v provinci Hoanghai. Visi na omotični višini strme skale kot ptiček, ki se utrujen od dolgega letanja za hip spočije na koncu zibajoče se vejice. Menihi se morajo spuščati po debeli vrvi, če hočejo priti v dolino, ki jo kljub temu, da prezirajo vse posvetno, tu in tam le morajo obiskati, ker potrebujejo hrano, kurjavo in pitno vodo.

V ta kraj vsako leto prihaja brezštevila ljudi, da bi si vsaj od spodaj ogledali ta čudežni samostan.

Toda v deželi je še drug samostan, ki tekmuje s slovesom najvišjega samostana. To je največji samostan v deželi na jugu pod znamenito goro Keriong.

In tako se je nekega dne menih iz najvišjega samostana odpravil na pot proti jugu, da bi obiskal največji samostan in videl, če je res vreden takšnega občudovanja. Hodil je že tri dni, ko je po naključju srečal meniha iz največjega samostana, ki jo je mahal na »Goro dolgega življenja« v najvišji samostan. »Če je tako, nama potovanja sploh ni treba nadaljevati,« je dejal menih iz najvišjega samostana. »Raje mi povejte, kako velik je vaš samostan?«

»No,« je rekel drugi menih, »skušal vam bom pojasniti. Najbolje je, če si predstavljate velikost našega največjega kuhinjskega kotla, v katerem enkrat na leto, na dan menjave zimskega sonca, kuhamo skupno kašo. Takrat moramo mi, kar nas je krepkejših menihov, v čolnu veslati sem in tja po kaši, da jo premešamo. Če odrinemo zgodaj zjutraj in če je ugoden veter, lahko opoldne dospemo do nasprotne roba kotla.«

»Vaš samostan je resnično velik,« je hvalil menih najvišjega samostana. »Zdaj bom pa še jaz poizkusil opisati višino našega samostana. Ob koncu vsakega leta vržemo v dolino naše smeti. Če okoli naše častiljive gore ne divja kak vihar, padejo smeti v dolino natanko čez eno leto.«

Spočetka je šlo vse gladko. Toda ko smo dospeli na gmajno kraj vasi in nato v gozd, so se začele težave. Nista se ustavljala le za kak šop trave. Vtepla sta si v glavo, da se bosta pasla. Tako kot sta bila navajena vsak dan. Niti prošnje, niti kriki, niti udarci s šibo — vse ni nič zaleglo. Bržkone sta mislila, da ju iz gole hudobije podim od paše. Za klanc se nista več zmenila, kot da ga ni. Raztepla sta se vsak na svojo stran.

Tekal sem za njima in ju zavračal. A ko sem enega prignal na pot in šel po drugega, mi je prvi ušel. Stal je med drevjem in skalami in mirno mulil redko travo.

Tekanje me je utrujalo, pot mi je v curkih lil po obrazu. Sonce je bilo že visoko, kdaj bi že moral biti na planini, a sem bil komaj na pol poti. Nenadoma sem se zavedel, da sem enega junčka izgubil. Ni ga bilo niti pred menoj, niti za menoj, niti na desni, niti na levi. Bilo je, kot da se je v tla vdrl. Le hrbet drugega junčka se je odražal izmed drevja. A tudi ta je bil gluha za moje vpitje, ko sem tekal za njim. Za nobeno ceno ni hotel nazaj na kolovoz, silil je globlje v gozd.

Popadel me je tak obup in srd, da sem zavihlel sekirico in jo zagnal za njim. To ni nič pomagalo. Padla je na suho listje in mah. Le jok, ki sem ga že dolgo zadrževal, mi je planil iz grla. Oblile so me solze. Počutil sem na bližnji parobek in se vdajal žalosti.

Tega me ni sram priznati. Kdor je kdaj pasel, bo razumel. Bilo mi je huje kot takrat, ko sem pasel Cikano, ki mi je uhajala v deteljo. Sonce se je nagnilo že čez poldan, a jaz sem bil z enim junčkom še daleč od planine, drugi pa se mi je izgubil. Če bi se bil tedaj pojavil pred menoj, bi ga od veselja objel. To se ni zgodilo, ostale so mi le solze.

Izjokal sem se in pojužinal, kar sem imel v culici. Poiskal sem sekirico, stekel za junč-

kom, ki mi je še ostal, in ga zagnal na pot. Tedaj, ko je bil sam, je šlo laže, četudi ni bilo brez truda. Tiho sem upal, da bom izgubljenega junčka našel že na planini.

Dospel sem tik pred večerom, a mojega junčka ni bilo med drugo živino. Verjel sem, da je za vedno izgubljen. Ves poklapan kot tepen pes sem se vračal domov.

»Ali si prišel?« me je pozdravila sosedka, ko sem stopil v vežo.

»En junček se mi je izgubil,« sem plaho povedal in trdo se mi je zavozlalo v grlu. Sosedka se je zasmejala.

»Kdaj je že v hlevu!« je rekla. »Sam se je vrnil. Nič hudega. Pojdi večerjati!«

Sam se je vrnil? Saj to bi bil lahko vedel že iz izkušnje s Cikano. A bil sem prav tak teliček kot junček, da na to nisem pomislil. Srce se mi je oddahnilo. Usta so se mi od radosti razširila do ušes. Junčka bi bil od hvaležnosti najrajši objel.

Ne vem, kdo ga je potem gnal na planino. Jaz ga nisem. A ga tudi nisem pozabil do današnjega dne.

OTON ZUPANČIČ:

Zvonovi

Bim — bim, bim — bim!

*Jaz dan zvonim,
na okna vsa trkam,
zaspance budim,
budim — bim-bim!
Bam-bam, bam-bam!*

*Jaz sonca vam dam,
en pehar za polje,
en pehar za bram
ga dam — bam-bam!*

Bom-bom, bom-bom!

Kje tvoj je dom?

Kdor pot si izgrešil,

jaz vodil te bom

na dom — bom-bom!

JAKOB IN WILHELM GRIMM:

Volk in človek

Lisica je nekoč pravila volku, kako močan je človek. Nobena žival se mu ne more upirati; zato se morajo posluževati zvijače, da se obvarujejo pred njim.

Volk pa ji je odgovoril: »Ko bi le kdaj videl kakšnega človeka, jaz bi se ga že lotil.«

»Pri tem ti lahko pomagam,« je rekla lisica. »Pridi jutri zjutraj k meni, pa ti pokazem človeka.«

Volk je bil navsezgodaj na mestu, lisica pa ga je peljala na pot, po kateri je vsak dan hodil lovec. Najprej je prišel po poti star, odslužen vojak.

»Je to človek!« je vprašal volk.

»Ne, ta je bil človek,« je odgovorila lisica.

Nato je prišel majhen deček, ki je bil na poti v šolo.

»Je to človek!«

»Ne, ta šele bo.«

Nato je prišel lovec z dvocevko na hrbtu in z lovskim nožem ob strani.

»Glej,« je rekla lisica volku, »tamle prihaja človek; tega se moraš lotiti. Jaz pa bom rajši izginila v svojo duplino.«

Volk je šel proti človeku; lovec ga je zagledal in si dejal: »Škoda, da nimam krogle v puški.« Pomeril je in ustrelil volku šibre v gobec.

Volk je strahovito skremžil obraz. Vendar pa se ni dal prestrašiti, marveč je šel dalje proti lovcu; tedaj je lovec sprožil drugi naboj šiber vanj.

Volk je stisnil zobe od bolečine ter se nevarno približal človeku. Ta pa je potegnil svoj bleščeti nož izza pasu in nekajkrat zamahnil levo in desno po volku, dokler ni ta ves okrvavljen tuleč pobegnil nazaj k lisici.

»No, stric volk,« je vprašala lisica, »kako si kaj opravil s človekom!«

»Ovbe ne,« je rekel volk tamaje, »tako si pa nisem predstavljajl človekove moči. Najprej je snel nekakšno palico z rame in pihnil vanjo, da mi je zletelo nekaj po gobcu ter me strahovito zaščegetalo; nato je še enkrat pihnil v palico, da mi je okrog nosu kar frčalo kakor blisk in toča, ko pa sem mu bil že čisto blizu, je potegnil neko svefflo rebro iz života ter začel z njim udrihati pomeni, da bi bil kmalu mrtev obležal.«

»Vidiš stric,« je rekla lisica, »kakšen bahač si! Če se ne bi bil tako bahal, je ne bi bil tako skupil.«

UGANKE

Prečudna školjka vam je to:
če staviš si jo na uho
in v njo zakličeš le »halo«,
dobiš odgovor »kdo je to?«

(telefon)

Na prašni steni tam visi
brez žebeljev in brez vsch vezi,
nevidna roka jo je spletla,
življenje pa ji krajša metla.

(vnučjevd)

Pozimi potujem in v snegu delujem,
poleti počivam, po kotih se skrivam.

(mvs)

Ivo Andrić

12

Travniška kronika

Čeprav je bil le eden od številnih časniških poročevalcev s sej ustavodajne skupščine, se je mlademu Davillu zdelo, da imajo njegovi članki, v katerih je obnavljajl govore velikih govornikov ali opisoval razburljive prizore domoljubnega in revolucionarnega navdušenja poslušalcev, neminljiv in svetoven pomen, in začetnici njegovega imena pod temi poročili sta se mu zdeli v prvih časih kakor dve gori, ki ju nič na svetu ne more preseči in premakniti. Zdelo se mu je, da ne vodi skupščinske kronike, ampak da s svojimi lastnimi rokami in z orjaško silo mesi dušo človeštva ko mehko ilovico.

Ampak tudi ta leta so minila in hitreje, kot si je mogel misliti, je zagledal naličje te revolucije, ki je plenila tudi njegovega duha. Spominja se še, kako se je začelo.

Neko jutro ga je prebudilo vpitje množice. Vstal je, na stečaj odprl okno in zagledal tik pred sabo odsekano glavo, ki se je blela in krvava nihala na sanskilotoskem kopju. Iz želodca, bohemskega želodca, ki je bil še od večerajšnjega dne prazen, se mu je tisti hip razlilo v prsih, nato pa po vsem telesu nekaj strašnega in bolečega kakor

mrzla in grenka tekočina. Odtlej ga je še dolgo let življenje napajalo z isto pijačo, ki se je človek ne more navaditi. Res je še hodil, živel, pisal članke in tulil z množico, toda sedaj ga je že mučil notranji razkol, ki si ga dolgo ni hotel priznati in ga je do konca skrival pred vsakim. In ko je prišel čas, ki naj odloči o kraljevem življenju in o usodi kraljestva, ko je moral izbirati med grenko pijačo revolucije, ki ga je bila tako silno potegnila za sabo, in med »kraljevo dobroto«, ki ga je bila vzgojila, se je mladenič na lepem znašel na drugi strani.

Junija meseca leta 1792, po prvem vpadu upornikov na Dvor, je nastal med bolj umerjenimi ljudmi močan odpor in začeli so podpisovati spomenico, v kateri so izražali simpatije kralju in kraljevskemu domu. Mladeniča je pograbila ta val razjarjenosti proti nasilju in neredu; premagal je v sebi strah, potlačil ozire in postavil svoj podpis poleg dvajset tisoč podpisov pariških meščanov. Pred tem podpisom je prestal toliko notranjih borb, da se mu je zdelo, da njegovo ime ni izgubljeno med dvajset tisoči drugih imen, večinoma močnejših in bolj znanih od njegovega, temveč je z ognjenimi črkami napisano na večernem nebu nad Parizom. Tedaj je občutil, kako se človek lahko v sebi lomi in zdvaja, kako lahko v svojih očeh pada in vstaja, skratka; doživel je, kako bežno je lahko navdušenje, kako nedoločno in zamotano je, dokler traja, kako drago ga plačuješ in kako bridko se ga kesaj, ko je mimo.

Mesec dni pozneje se je začelo veliko preganjanje in zapiranje sumljivih oseb in »slabih državljanov«, v prvi vrsti dvajset tisoč podpisnikov spomenice. Da bi ušel ječi in našel rešitev in izhod svojim notranjim sporom, se je javil mladi časnikar Daville kot prostovoljec k vojakom; poslali so ga v pirenejsko vojsko na špansko mejo.

Tu je sprevidel, da je vojna trda in strašna, pa tudi dobra in zdravilna stvar. Tu je spoznal vrednost in mejo telesnih naporov, preskusil se je v nevarnostih, se navadil poslušati in zapovedovati, spoznal je trpljenje v vseh oblikah, pa tudi lepoto tovarštva in smisel discipline.

Tri leta po prvih velikih notranjih krizah, pomirjen in okrepljen, je Daville stopil na trdna tla. Naključje ga je odvedlo v zunanje ministrstvo, kjer je bilo takrat vse na glavo postavljeno in narobe in kjer nihče, od ministra pa do pripravnika, ni bil diplomat po poklicu, ampak so se vsi skupaj od kraja učili te umetnosti, ki je bita dotlej privilegij ljudi starega režima. Ko je postal minister Talleyrand, je vse oživelo in se pognalo naprej. Spet je hotelo naključje, da je Talleyrand opazil članke mladega Davilla v Moniteurju in ga vzel v svoje posebno varstvo.

Kakor toliko izmučenim in pretresenim, pa šibkim duhovom se je Davillu tedaj v njegovih notranjih težavah in omahovanjih prikazala svetla in stalna točka: mladi general Bonaparte, zmagovalec v Italiji in upanje vseh tistih, ki so prav tako kakor Daville iskali srednje poti med starim režimom in emigracijo ter revolucijo in terorjem. In ko ga je Talleyrand postavil za tajnika nove Cisalpinske republike, je pred odhodom v Milan na službeno mesto sprejel Davilla general, ki mu je želel osebno dati navodila za njegovega poslanika državljana Trouveta.

Daville se je dobro poznal z Napoleonovim bratom Lucienom, in ta ga je tudi priporočil. Zato ga je sprejel Napoleon s posebno pozornostjo, v privatnem stanovanju, po večerji.

Ko je stopil pred tega suhega človeka, mučeniško bledega obraza in ognjenih oči, toda hladnega pogleda, ko je poslušal njegove besede, ki so bile tako modre in hkrati tako tople, velike, drzne, jasne, zapeljive besede, ki od-

Izvoz je preprečil padec cen klavne živine in prašičev

Od pretekega poletja naprej, ko je Italija prepovedala uvoz klavne živine, se je od meseca do meseca večala nevarnost, da bo zaradi preobilne ponudbe začela padati cena klavne živine. Podobna nevarnost se je pokazala tudi na trgu s klavnimi prašiči, kjer smo imeli v preteklih 6 ali 7 mesecih tako visoko domačo ponudbo, kakor je v zadnjih 25 letih še nismo imeli.

Pred nevarnim polomom na trgu s klavno živino in prašiči je avstrijsko kmetijstvo rešil izvoz. Do pričetka maja je bilo 17.000 goved izvoženih v Zahodno Nemčijo in Italijo, po veljavnih pogodbah se bo to število do konca junija povečalo na 25.400 glav. Poleg tega je bilo do začetka maja izvoženih 31.000 prašičev, do konca junija pa bo njihovo število naraslo na 40.000. Klavne prašiče smo izvozili: 27.000 na Češko-slovaško, 1500 v Švico, 2000 na Poljsko in 1000 v Anglijo in ZDA.

Navzlic tako močnemu izvozu bi ne uspelo obdržati cene klavne živine in prašičev na sedanji višini, če ne bi poleg tega reševali položaj z intervencijskimi nakupi kmetijskega ministrstva in z uskladiščenjem v zmrzovalnicah. Poleg več tisoč komadov goved je v zadržanih in drugih zmrzovalnicah uskladiščenih ca 25.000 prašičev.

Nauki letošnjega prvega polletja na trgu s klavno živino in prašiči:

● Kmet koristi le samemu sebi, če pri štetjih živine in prašičev vpiše točno število, ki ga ima.

● Kmetijsko ministrstvo in vrhovi avstrijskega kmetijskega združenja morajo s polno vneto skrbeti za uveljavljanje naše klavne živine na inozemskih tržiščih.

● Zadržne organizacije morajo posvetiti posebno pozornost novim možnostim konzerviranja mesa in izdelavi mesnih izdelkov; poleg tega pa je prav, da večajo prostornino svojih zmrzovalnic.

● Kmet, in to vsak, mora vzeti na znanje, da bo v bodoče spravil v denar le še mlada pitana goveda in prašiče s kvalitetnim pustim, nikakor pa ne z mastnim mesom.

Trije načini pitanja mladih goved

Najprej dva primera: Na nedavnem posvetovanju Skupnosti južnokoroških kmetov je ing. Nachbar s kmetijske šole Podravlje pripovedoval, da ima za mlade bike, ki jih pita, kljub splošno obilni ponudbi zagotovljeno ceno 12 šil. za kilogram. Par dni navrh pa je star kmet jadikoval, da mu noben mesar noče vzeti starih volov, ki jih je opital in ki jih ponuja že mesec dni.

S tema primeroma je nakazan ves problem pitanja goveje živine. Starega vola se vse brani, v ceni pa pada večkrat na ceno pitanih krav. Mesar boče imeti od kmeta mlado, hitro zrastle meso, na katerem ni loja in kjer je malo kosti, kajti tako meso tudi on lahko in dobro proda. Živinčič, ki opitano kaže znamenje mladosti, gre vsak čas in dobro v denar! Kdor tega ne vzame na znanje, naj se ne čudi, če se svojih mastno pitanih in kostljivi goved ne more znebiti.

Kako priti do mladega mesnatega klavnega goveda — bikca ali telice, da pitanje ne bo dražje od zneska, ki ga za žival plača mesar? Znani nemški živinorejec prof. dr. K. Richter je na podlagi številnih poizkusov in primerjav ugotovil odvisno od razpoložljive osnovne krme tri glavne načine pitanja mladih goved:

● intenzivno pitanje mladih bikcev na težo 350 do 400 kg v 13 mesecih starosti;

● pitanje mladih bikov na težo 500 do 600 kg v 18 mesecih starosti po predhodni pripravi na pitanje;

● pitanje mladih goved na paši. Za vse tri načine je značilno, da je delež prebavljivih beljakovin v krmi zelo visok in da stojijo prebavljive beljakovine do škrobnih enot v razmerju 1 : 5, tu in tam pa celo v razmerju 1 : 4. To pomeni, da celotno pitanje mladih goved ne bazira na škrobnati krmi, temveč na obilni zeleni sveži ali silirani krmi, kjer so močno zastopane leguminoze.

BIKEC S 350 DO 400 kg v 13 MESECIH

Pitanje pričnemo, čim smo zaključili vzrejo teleta. Vzreja sama pa je že pripravna na pitanje. Količina polnega mleka v prvih 10 do 12 tednih je omejena s 120 kg, količina posnetega mleka — ki ga dajemo do 16. tedna — pa s 750 kg. Poleg tega naj dobiva tele v tem času fino seno in krmino mešanico za vzrejo telet. V teh 16 tednih mu zadostuje 40 kg sena in 90 kg mešanice. Dnevni prirastek v tem času znaša okoli 750 gramov in tele je ob koncu 16. tedna 125 kg težko.

V 5. mesecu starosti začnemo tele pitati. Prof. dr. Richter priporoča naslednje dnevne obroke:

v 5. in 6. mesecu	500 g prebavljivih beljakovin 2400 škrobnih enot
v 7. in 8. mesecu	600 g prebavljivih beljakovin 3000 škrobnih enot
v 9. in 10. mesecu	750 g prebavljivih beljakovin 3900 škrobnih enot
v 11. do 13. mesecu	850 g prebavljivih beljakovin 4800 škrobnih enot

V začetku pitanja mora krma vsebovati vsaj 4 kg sušine (Trockenmasse), od meseca do meseca stopnjavana količina sušine pa mora ob koncu pitanja znašati 10 kg dnevno. Dnevni prirastek znaša povprečno 1 kg, tako da pitanec doseže v 13. mesecu starosti težo 350 do 400 kg. Klavni izkoristek znaša 57,3 %, meso ni masno, temveč lepo marmorirano in sočno. Zlasti zadnja četrt je bogata na mesu.

POLDRUGO LETO STAR PITANI BIK

Pitanje na težo 500 do 600 kg se od ravnokar opisanega razlikuje v toliko, da po zaključeni vzrejni dobi preživi žival vmesno pripravljeno dobo, kjer v času od 5. do 12. meseca prirašča na dan po 60 do 70 dkg.

V 13. mesecu, ko je žival okoli 280 kg težka, jo pričnemo pitati. Pitanje traja 6 mesecev. Žival mora dnevno dobiti vsaj 950 gramov prebavljivih beljakovin in 5500 škrobnih enot v 9 do 13 kg sušine. Dnevni prirastek se s tem povzpne na 120 dkg. S povečanim dnevnim obrokom beljakovin (1200 gramov prebavljivih beljakovin ob 4000 škrobnih enotah) je mogoče doseči tudi 130 dkg dnevnega prirastka. Tak obrok bo nedvomno potreben za izredno ješče in hitrorasne simodolce. Koruzne in travne silaže spravijo takšni pitanci okoli 30 kg na dan.

Klavni izkoristek je v povprečju večjega števila takih pitancev znašal blizu 60 %, je bil boljši od onega, ki so ga izkazali bikci s 350 do 400 kg teže. Kvaliteta mesa je bila prvovrstna.

PITANJE NA PAŠI

Predpogoj je prvovrstna paša. Če hočemo na paši pitati bike, jih je treba prej kastrirati. Vzrejno obdobje se ne razlikuje od prvih dveh. Tudi pripravljeno doba je podobna pitanju na 500 do 600 kg teže. S tem načinom, ki je pripraven zlasti poleti na kmetijah z izvrstnimi pašniki, dosežemo v 6 mesecih isto težo, isti klavni izkoristek in isto kvaliteto mesa, kakor pa v drugem primeru. Končno se ta način pitanja od drugega razlikuje le v toliko, da živali pitamo na paši (poleti), dočim jih pri prejšnjem načinu pitamo v hlevu.

Ne podcenjimo pomena rudninskih snovi v krmi molznic!

Z vsakim litrom mleka da krava 7 gramov mineralnih snovi od sebe. Pri 15 litrih mleka na dan je to 10 dkg rudninskih snovi, količina, ki je ni podcenjevati, kajti krava potrebuje rudninske snovi tudi za sebe in za nastajajoče tele.

Normalna domača krma nikoli ne more vsebovati toliko rudninskih snovi, kolikor jih daje krava z 10 do 12 litrih mleka na dan od sebe. Za to zapomnimo: kravam, katerih molznost se bliža 3000 l na leto, moramo brezpogojno redno dodajati rudninsko krmo! Zlasti pozimi pa mora biti ta krma obogačena še z vitamini.

Sol in ogljikovo kislino apno sta kot rudninska krma premalo. Krave potrebujejo rudninsko krmo, kjer je močno zastopan fosfor. Če že ne zaupamo raznim rudninskim koncentratom, dajmo kravam vsaj dovolj fosforokislega apna. Tudi sedaj poleti, ko pase-mo ali krmimo zeleno!

pirajo človeku nova obzorja, za katera je vredno živeti in umreti, se je Davillu zdelo, da je konec njegovega omahovanja in vsega nerazumevanja, da postaja vse na svetu mirno in jasno, vsi cilji dosegljivi in vsi naporji vredni truda in vnaprej blagoslovljeni. Razgovor s tem nenavadnim človekom je ozdravil kakor čudodelnikov dotik. Vso usedlino iz prejšnjih let je na lepem odplavilo iz duše, ves pogašeni zanos, vsi mučni dvomi so dobivali svoj smisel in svoje opravičilo. Ta nenavadni človek je kazal fisto varno pot med skrajnostmi in nasprotji, ki jo je Daville kakor toliko drugih že leta in leta strastno in zaman iskal. In ko je okoli polnoči novi tajnik Cisalpinske republike stopil iz generalovega stanovanja v ulici Chantrine, je občutil nenadoma, da mu v oči silijo solze in da ga v grlu stiska prav ista trda in nepopustljiva tesnoba kakor nekoč ob sprejemu Ludvika XVI., kakor nekoč mladeniču ob revolucionarnih pesmih in Mirabeaujevih govorih. Zdelo se mu je, da ima peruti, da je pijan in da mu kri, ki jo je čutil v grlu in v sencih, poje v istem ritmu kakor veliki utrip sveta, ki ga čuti utripati visoko nekje pod zvezdami te noči.

Spet so minila leta. Suhi general se je povzel na razgledišče zemeljske oble in je potoval po obzorju kakor edinstveno sonce, ki ne pozna zatona. Daville je menjaval mesta in položaje, snoval književne in politične načrte in se obračal kakor ves svet k temu soncu. Toda zanos, kakor sleherni zanos šibkih ljudi v velikih in nemirnih časih se je izneveril in ni izpolnil, kar je obljubljal. Daville je čutil, kako se tudi on sam v sebi naskrivaj izneverja svojemu zanosu in se mu polagoma odtuja. Odklejš se to godi v njem? Kdaj se je začelo in kako daleč je že to notranje ohlajanje? Ni si mogel odgovoriti, toda vsak dan jasneje je spoznaval, da je tako. Samo da je tokrat bilo

vse težje in brezupnejše. Stari režim je revolucija odnesla kakor vihar. Napoleon pa je prišel kot odrešenje od obajega, kot dar Previdnosti in kot tako zaželena „srednja pot“, pot dostojanstva in razuma. Sedaj se je pa začela oglašati misel, da bi tudi ta pot utegnili biti samo brezpotje, ena od mnogih prevar, da tako imenovane prave poti sploh ni in da se človeško življenje izgublja v večnem hrepenenju za pravo potjo in v večnem uravnavanju krive poti, po kateri hodi. Torej je treba pravo pot še naprej iskati. Po toliko dvigih in padcih to sedaj ni bilo lahko in preprosto kakor nekoč. Daville ni bil več mlad; leta in poprejšnje težke in številne notranje krize so ga izmučile, zato je bil kakor toliko njegovih vrstnikov željan mirnega dela in stalnosti. Toda francosko življenje se je gibalo v vedno hitrejšem ritmu in zahajalo na čedalje bolj čudna pota. Francija je okuževala s tem svojim nemirno čedalje več narodov in vedno širši krog dežel okoli sebe, ki so tako druga za drugo vpdale v ta ples razigranih in zanesenih dervišev. Zdaj poteka že šesto leto — nekako od sklenjenega miru v Amiensu — kar se v Davillu menjavata upanje in dvom kakor igra svetlobe in teme. Po vsaki zmagi prvega konzula ali pozneje cesarja Napoleona se je zdelo, da je odkrita trdna in stalna rešilna srednja pot, toda že nekaj mesecev zatem je bilo vse skupaj spet podobno brezpotju. Ljudi se je loteval strah. Vsi so stopali naprej, toda mnogi so se začeli ozirati nazaj. Že tiste mesece, ki jih je preživel v Parizu, preden je bil imenovan za konzula v Travniku, je Daville v očeh neštetih svojih prijateljev lahko videl kakor v ogledalu prav isti strah, ki se je nepriznan in zatiran venomer oglašal tudi v njem samem.

Pred dvema letoma, takoj po veliki Napoleonomi zmagi na Pruskem, je napisal Daville pesnitev Bitka pri Jeni, morda prav zato, da bi — brezumno slaveč zmago-

vitega cesarja — pollačil v sebi dvom in pregnal strah. Ravno takrat, ko je hotel dati svojo pesnitev v tisk, mu je neki njegov rojak in stari tovariš, bivši častnik v mornariškem ministrstvu, pri kozarčku calvadosa dejal:

„Ali veš, koga slaviš in poveščuješ? Ali veš, da je cesar nor — nor! — in da se drži samo s krvjo svojih zmag, ki ne vodijo nikamor in k ničemur? Ali veš, da vsi skupaj slepo drvimo v veliko nesrečo, kateri ne vemo ne imena ne obsega, ki pa nas zadržno čaka na koncu vseh naših zmag? Ne veš! E, vidiš, zato tudi lahko pišeš pesmi v slavo teh zmag.“

Tovariš je bil tisti večer res nekoliko globlje pogledal v kozarec, vendar Daville ne more pozabiti njegovih razširjenih zenic, preroško strmečih v daljavo, in šepetajočih besed, v katerih je bilo čutili alkohol, pa tudi dihih prepričanosti. Trezni ljudje so z drugačnimi besedami šepetali isto misel ali pa so jo skrivali za zaskrbljenimi pogledi.

Daville se je vendar odločil, da svojo pesnitev tiska, toda storil je to obotavljaje, brez zaupanja v vrednost pesnitve in v trajnost zmag. To nezaupanje, ki se je med ljudmi komaj začelo širiti, je raslo v Davillovi duši kakor osebna bolečina.

Skrivajoč v sebi tako težko in zapleteno duševno stanje, je dospel kot konzul v Travnik in vse, kar je tukaj doživel, ga ni moglo ohrabriti in pomiriti, nasprotno, še huje ga je omajalo in zmedlo.

Vse to so v konzulu razvihrala in še bolj razgrebla prva srečanja s tem mladeničem, s katerim bo živel in delal. Ko ga je gledal, kako naravno se vede in kako lahko ko se o vsem izraža, si je mislil: „Nič ni strašnega, če se staraš, če slabiš in umiraš, pač je pa hudo, da za nami prihajajo in se prerivajo novi, mlajši in drugačni.“

(Se nadaljuje)

Slovenska kmečka zveza sporoča:

Kmetijski poučni izlet v nedeljo, 24. junija

Na večstransko željo in pobudo bo Slovenska kmečka zveza priredila v nedeljo, dne 24. junija 1962 kmetijski poučni izlet z ogledom posestev kmetijske šole v Podravljah in predsednika Slovenske kmečke zveze, Lojze Trunka pd. Ovniča v Žužalčah. Obe posestvi sta sodobno urejeni in govedoreji usmerjeni na proizvodnjo mleka in mesa. Na obeh posestvih bo dana možnost gospodarskih in strokovnih razgovorov ter izmenjava izkušenj in misli o sodobnem kmetovanju. Zato izlet ne bo le zanimiv, temveč bo tudi zelo poučen.

Zbimo mesto za vse udeležence izleta je kmetijska šola Podravlje. Udeleženci pridejo tja z lastnimi vozili ali pa vozili, ki so jih oskrbeli sami.

Zbirni čas je določen za 9. uro zjutraj, ko se bo pričel skupni ogled polja, hleva in živine. Ob 13,00 uri je predviden odhod v Žužalče. Za kosilo skrbi vsak udeleženec sam.

Blizu 113.000 kmečkih ljudi prejema kmečko dodatno rento

Zavod za socialno zavarovanje v kmetijstvu in gozdarstvu je koncem marca plačeval rento 29.299 bivšim kmetijskim delavcem in 55.086 delavkam. Od teh oseb jih je 39.533 prejelo rento zaradi svoje invalidnosti, 21.174 zaradi starosti, 17.362 zaradi ovdovelosti in 6.022 zaradi osirotelosti. Na Koroškem je starostno rento prejelo 6.655 oseb.

V mesecu marcu je bilo za kmečko dodatno rento vložnih 2.430 prošelj, v prvem tromesečju 1962 pa za 9,2 % več kot v prvem tromesečju 1961. Skupno število oseb, ki prejema kmečko dodatno rento, je koncem marca znašalo 112.751. Od tega števila odpade 25.996 oseb na starostno dodatno rento, 3.513 na rento za vdove, 1.765 na rento za sirote; 81.477 oseb pa prejema prehodne rente.

za oddih in razvedrilo

STEFAN ZWEIG:

Nov sistem življenja

Bil bi v resnici nevaležen, če bi pozabil na človeka, od katerega sem se naučil dveh izmed najtežjih stvari, ki sploh obstajajo: kako se je s pomočjo neke notranje svobode mogoče osvoboditi najbolj črnega suženjsva, denarnega; in kako je mogoče živeti med ljudmi, ne da bi imel sovražnika.

Spoznal sem tega svojevrstnega in edinstvenega človeka zelo preprosto. Nekega dne sem povedel svojega Kasparja na sprehod po mestu, v katerem sem tedaj živel, kar se je pes nenadoma pričel vesti zelo čudno. Valjal se je po tleh, kašljal in imel izbuljene oči. Medtem ko sem se spraševal, kaj bi mu lahko bilo, sem opazil, da me nekdo spremlja; bil je človek tridesetih let, revno oblečen, brez klobuka in kravate. »To bo kak berač,« sem pomislil in že sem hotel seči v žep, toda neznanec se je nasmehnil in mi pomežiknil s svojimi svetlomodrimi očmi kot da bi bila stara prijateljca.

— Uboga živalca, — je rekel in pokazal na psa, — poln je kloščev. Pridi, rešil ga bom te neprijetnosti.

Rekel mi je »ti«, kar je v nemščini dovoljeno uporabljati samo med dobrimi prijatelji, toda njegov pogled je bil tako prisrčno topel, da nisem bil zaradi te intimnosti niti najmanj užaljen. Šel sem za njim skozi park in sedla sva na neko klopo. Z ostrim živžogom sem poklical psa. Čudno, Kaspar, sicer tako nezapljudljiv do tujih ljudi, je takoj priteknel in mu na ukaz položil glavo na kolena.

Ko je bila »operacija« končana, je pes zbežal in neznanec se je dvignil, da bi šel. Pozdravil me je s poklonom in z »zbogom«.

Odšel je tako hitro, da sem se šele pozneje spomnil, da bi mu moral nekaj dati za njegov trud ali se mu vsaj zahvaliti. Bil je nenavadno samozavesten in naraven, ko je odhajal in ko je bil prišel k meni. Ko sem doma razmišljal o čudnem vedenju tega človeka, sem povedal doživljaj naši kuharici.

— To je Anton, — je rekla ženska. — Njemu nobena stvar ne uide.

Vprašal sem jo, kaj dela ta Anton in od česa živi.

— Nič ne dela, — je rekla kuharica. — Kaj bi tudi on s kakim poklicem?

— Toda vsi morajo delati, da lahko živijo...

— Anton ne, — je rekla. — Vsi so zadovoljni, da mu dajejo, kar morejo. Denarja ne potrebuje, lahko živi tudi brez njega.

Vse to se mi je zdelo čudno. Odločil sem se, da bom raziskal, kaj je na stvari in kmalu sem se prepričal, da je imela kuharica prav. Anton ni imel stalnega dela. Taval je ves dan sem in tja, kakor je bilo videti, brez določene cilja, a vedno čuječ in opazujoč vse, kar se je dogajalo okoli njega. Zaustavil je kakega kočijaža, da bi mu povedal, da konj ni dobro obrzdan; če je opazil, da naslov kakega trgovca ali obrtnika ni dobro izpisan, je odšel k lastniku in mu svetoval, naj ga obnovi. V glavnem, kdor je želel, naj mu opravi kako delo, je vedel, da Anton ne pozna preračunljivosti, ampak samo iskreno prijateljstvo. Imel je v resnici to lastnost, da, kakršnokoli delo je opravil, nikdar ni vzel denarja, marveč samo tisto, kar je potreboval, da je preživel ta dan. Če si je to že preskrbel, ni hotel, da bi mu sploh kaj plačali.

— Vrnil se bom pozneje, če bom kaj potreboval, — je govoril.

Doumel sem, da je ta čudni človek, uslužen in navajen skrajne skromnosti, odkril nov sistem življenja in ga uporabljal v praksi. Zaupal je v dobroto ljudi: namesto da bi vlagal v hranilnico denar, je raje zbiral moralne obveznosti svojih sosesčanov; tako je investiral svoj mali kapital v nevidna posojila; niti najbolj ravnodušni ljudje namreč niso mogli, da se ne bi čutili dolžnika do človeka, ki jim je opravljal razne usluge kot delo, za katerega ni zahteval nobenega plačila.

Bilo je dovolj, videti Antona, kako je šel po ulici. Vsi so ga prisrčno pozdravljali in mu želeli stisniti roko. In ta človek brez vsakodnevnih skrbi, skromno oblečen, se je sprehajal po mestu srečen in zadovoljen kakor lastnik dragih zemljiških parcel. Lahko je vstopil v hišo, sedel k vsaki mizi in si s čimer koli postregel. Nikoli nisem tako dobro dojel moči tistega, ki mu ni treba skrbeti za jutrišnji dan, kakor v Antonovem primeru.

Ce že moram povedati vso resnico, potem priznavam, da mi je bilo v začetku, po tistem dogodku s Kasparjem, žal, ko sem videl, kako gre mimo mene in me komaj pozdravi, kot da sem mu tujec. Gotovo se ni hotel okoristiti z majhno uslugo, ki mi jo je napravil. A njegova ravnodušna vljudnost se mi je zdela, kot da sem izključen iz velike skupnosti njegovih prijateljev. In tako sem prvič, ko se mi je v hiši nekaj pokvarilo (zaradi počene vodovodne cevi je stalno kapljala voda), rekel kuharici, naj pošlje po Antona.

— Ni mogoče poslati ponj: nima stalnega mesta, kjer bi ga lahko našli, — je rekla. — Toda sporočila mu bom vsekakor.

In tako sem zvedel, da ta čudni človek ni imel stanovanja in ne hiše, kjer bi stalno živel. Prav tako ni bilo nikogar, s katerim bi bilo lažje dobiti zvezo: nekakšen telefon brez žic ga je vezal z vsem mestom. Bilo je dovolj, reči prvemu človeku, ki ste ga srečali na ulici: »Potrebujem Antona!« Beseda je šla od ust do ust, dokler ga ni nekdo srečal. V resnici, že isti dan popoldne je prišel k nam Anton. Pregledal je z izkušnimi očmi vse okoli sebe in takoj ugotovil, da bi bilo treba presaditi neko drevo na vrtu in odstraniti plevel. Nato se je ves posvetil pokvarjenemu vodovodu. Po dveh urah je povedal, da je popravljen, in odšel je, ne da bi se mu utegnili zahvaliti. Vendar sem že prej rekel kuharici, naj mu pri odhodu plača. Vprašal sem jo, če je bil zadovoljen.

— Razumljivo, vedno je zadovoljen, — je rekla. — Hotela sem mu dati denar, nekaj šilingov, a vzel je samo dva. Rekel je, da mu to zadošča za danes in jutri, toda če ima gospod doktor kakšen star suknjič, ki ga več ne potrebuje...

Težko je pojasniti zadovoljstvo, ki sem ga občutil, ker sem lahko nekaj dal Antonu — prvemu človeku, ki ga poznam, da je vzel manj, kot so mu ponudili — nekaj, kar je v resnici želel. Tekel sem za njim.

— Anton, Anton — sem vpil, ko sem teklen nizzdol po ulici — imam suknjo zate.

V njegovih očeh sem zagledal tisto umirjeno vedro svetlobo. Ni bil presenečen, ker sem teklen za njim. Zanj je bilo to umevno samo

ob sebi, da ima nekdo suknjič, ki ga ne potrebuje in ga ponuja njemu, ki mu je sedaj potreben.

Rekel sem kuharici, naj mu pokaže vse moje stare obleke. Anton je preobrnil kup, vzel suknjič, ga poizkusil in rekel:

— Da, ta mi je prav.

To je rekel z glasom človeka, ki je zadovoljen z izbiro nečesa, kar je bil zagledal v trgovini in se je nato odločil, da bo to kupil. Nato je pogledal še druge predmete: — Čevlje lahko daš Fritzu iz Salsrove ulice, on jih potrebuje, a srcaje Josipu s trga, ki jih zna predelati. Če hočeš, mu jih odnesem.

Govoril je z glasom človeka, ki želi komu napraviti uslugo. Jaz pa sem preprosto čutil hvaležnost, ker je želel moje stvari razdeliti ljudem, ki jih sploh nisem poznal. Medtem ko je pripravljaval zavoj, je nadaljeval:

— Dober človek si. Imaš dobro srce, ker podarjaš vse to. — Nato je izginil.

Čudno, nobena navdušena kritika o mojih knjigah me ni razveselila tako kot ta nedolžna pohvala. V zadnjih letih sem se pogosto spominjal Antona, vedno s hvaležnostjo, ker je bilo malo ljudi, ki bi mi dali toliko moralne moči kot on. Često, ko sem bil zaskrbljen zaradi neugodnih denarnih vprašanj, sem se spomnil tega človeka, ki je živel iz dneva v dan, miren in z vero v prihodnost. In vedno sem pomislil: »Ko bi se vsi ljudje naučili skrivnosti, da bi imeli drug v drugega zaupanje, ne bi obstajala ne policija in ne sodišča, ne ječe in ne denar. Ne bi se mar izboljšal tudi naš zamotan ekonomski sistem, ko bi vsi živeli kot Anton, ki je dal vse, kar je mogel, a prejemal samo tisto, kar je potreboval?«

Moja dva pujsa

Onegavi Janko je v amerškem Clevelandu obiskal staro znanko iz norih let, ko je še mislil, da se bosta vzela... Pa je Janko poštene slovenske matere sin, in je računl, da je tista znanka Francka ali po mestjansko Fani pač istega mnenja, da se poročita, ko Janko prevzame očetov dom, za katerega edini pogoj staršev je bil ta, da se poroči, ko bo star že 30 let — imel jih je pa šele 25. In tista Fani je bila neučakana, zato mu je zabrusila: »Nak, da bom že stara baba, ko se možim, to pa ne!« In je 20 let stara šla preko luže, v upanju, da pride malo prej na vrsto. Pa se je Miss Frances salamensko zmotila. Nekaj pisem je še žalostno pisarila Janku na Koroško, toda takoj potem, ko je Janko zvedel, da bivša gospodična Francka in potem Fani že leti pod ameriškim soncem v visokih oblakih ter da je odslej samo Miss Frances, se je Janku od sile zamerila ta »ameriška« neznačajnost in je Francki po domače najavil, da pride samo še na obisk v Ameriko, ko mu bo žena rodila prvega sina. Vse je šlo srečno in tako se je ta naš Janko poročil s pridno koroško dečvico in je moral pozabiti na Miss Frances. In tudi nekdanja Francka je vendar dočakala moža tam v Ameriki. Mešala pa je

angleške besede s slovenskimi, medtem ko se je Janko držal naše lepe domače navade in ni mešal tujih besed med domače slovenske.

Tako pa je bilo, ko je prišel Janko na obisk v Cleveland.

Hudo je v tujem svetu, če ne obvladaš jezika tistih krajev; pa si je poštene Janko mislil: saj pridem tudi s slovenskim in nemščim prav tako daleč. In se je res tudi izmazal, kakor je vedel in znal. Ko je prišel k nekdanji Francki na obisk, se ta ni veliko brigala za novice iz koroške domovine, vendar je ponavljala Janku: »Moja dva pujsa, pa moja dva pujsa, ko bi jih ti le videl, kako sta »najs« in dobra in pridna!« Že je mislil Janko, da se je njegovi nekdanji prijateljici nekaj zmešalo, ker ji do kakih drugih novic ni bilo, samo za njena dva »pujsa«. I seveda, Janko je že spoznal, kako naši slovenski ljudje v Ameriki malicijno naš domači jezik in vse obračajo na angleščino. Ker pa je Janko tudi zelo velik prijatelj pujsov, posebno kadar lepo pečeni pridejo na mizo (kdo se ne obliže pri svinjski pečenki?), mu je bilo nazadnje dosti stalnega Franckinega ponavljanja o njenih dveh pujsih in se je ojunčil ter zaprosil, naj mu

vendar že pokaže svoj svinjak, da se sam na svoje oči prepriča, če so ameriški svinjaki kaj dosti drugačni, kot so naši na Koroškem, morda vsaj toliko bolj moderni, da imajo tudi pujsi svoj radio in mogoče celo »televizo« — tele in posebno vižo! — zraven morda še kaj drugega ameriškega povrh! Bivša Miss Frances — »zdaj pa sem šur Missis Frances, da veš«, ga je poučila — ga je pospremila ven, pa nikjer kakega svinjaka in tudi nobenih pujsov nikjer! Strela ameriška, je že robantil Janko, zdaj pa res ne razumem več!

Naenkrat sta od nekod pritekla dva fantiča, prvi menda štiri leta star, drugi pa približno tri. Zanimiva otroka! In mati Missis Frances je obema stekla naproti z veselimi vzklikom: »Moja dva pujsa, moja dva pujsa!« — tako je vsaj razumel onegavi Janko, v resnici pa je slovenska mati v svoji nemurni angleščini, ki je ni prav izgovarjala po amerškemu, hotela reči »moja dva bojsa!« Tako je, šur, šur, nesrečna ameriščina, tako neumnih izrazov pa še pri nas na Koroškem nisem slišal, je trdil Janko. Le kako bi se mogel navaditi na Ameriko? Bom kar kmalu spet nastopil pot nazaj na Koroško, si je mislil.

Potem so sledile še tolike druge besede, ki jih Janko ni razumel: grem v »štór« (trgovino), potem grem za onile »kórner« (na oglu hiše), pa tisto nič ne »lajkam« (nimam rad), boš vzel »kejke« (pecivo), itd. Nazadnje se je Janko skoraj razjezil: »To je pa res vražje, da se ne razumemo prav, povejte mi po slovensko, ne po angleško!« Nič ni pomagalo, Janko se je moral vdati in lepo ponižno spraševati še drugod za razlago raznih besed, da so se razumeli med seboj.

Praden se je poslovil od svoje nekdanje izvoljenke Missis Frances, je Janko vsaj razumel, da dobi za prihodnji obisk prav gotovo brzojavko, kdaj ga bodo pričakali.

In se je čez nekaj časa Janko res spet oglašil v Clevelandu. V Minnesoto, kjer je tudi zelo veliko Slovencev, je dobil telegram, v katerem je bral lepo novico, da ga bo njegova nekdanja Francka čakala na kolodvoru. Ker je bil v prvem trenutku Janko še toliko neroden, brzojavke ni sam odprl, temveč nekdo drugi, ki mu je hotel narediti uslugo. Ta nekdo pa je bral takole: »Frances kaka na kolodvoru«, namesto »čaka«... Lepa reč, se je zasmel Janko, zdaj pa imaš! Kar kmalu nazaj v Evropo, da se še jaz nazadnje ne bom preveč »pokakal« v tej zmešani Ameriki.

Jankova Mojca

ZA DOBRO VOLJO

V pijani družbi je nekdo, ki je bil najbolj pijan, razbijal s pestjo po mizi. Pa mu zagrozi sosed:

— Ti... veš... samo še enkrat udari, pa boš videl.

Pijanec grozeče udari po mizi in vstane:

— Kaj? Jaz bom videl!? Kaj bom videl!? Oni pa mirno doda:

— Boš videl, da te bo bolela roka.

A. CHAMICO

Ljudsko štetje

Med cesto in blevom stoji hiša, na pol vaška, na pol mestna. žična ograja, za njo pa kužek, ki laja na vsakega obiskovalca, kot da bi bil odrasel. Za njim se pojavijo ženska, ki ima srednja leta že za seboj, in si z naglimi kretnjami popravlja krilo.

— Dober dan, gospa, prišel sem zaradi ljudskega štetja.

— Zaradi ljudskega štetja? Kakšno prijatno presenečenje! Vstopite, mladi mož, kar vstopite! Škoda, da mojih hčerki ni doma. Zelo bi se razveselile!

— Popisa, gospa?

— Sploh obiska izobražene osebe, gospod!

— Hvala, gospa. Ali ste že izpolnili obrazec?

— Uh, kako mi je neprijetno! Bodite tako prijazni in mi oprostite! Ko smo ga izpolnjevali, je moj nečak, ta vražji fantalin, razlil po njem črnilo, ki smo si ga izposodili iz trgovine na vogalu. Neprijetno, pa kaj hočemo!

— Nič ne de, imam drug obrazec. Kdo je poglavar družine?

— Moj mož.

— Kako je vašemu možu ime?

— Ime mu je bilo, mladi mož, ime mu je bilo. Zdaj ga ni več med živimi. Bil je zdrav in vesel, pokvaril pa ga je zdravnik. Ko smo poklicali vrača, je bilo že prepozno. Ta je

bolniku privezal za nogo belo kokoš, da bi bolezen prešla nanjo, ampak to mu ni več pomagalo. Kokoš je znesla jajce, moj mož pa je umrl!

— Dovolite, gospa, kdo pa stanuje v tej hiši?

— Mi. Kdo drug bi lahko stanoval? Lani smo imeli na stanovanju nekega Italijana, pa saj sami veste, kakšni so Italijani. Nelida, moja najstarejša hčerka, ga je odbila.

— Torej stanujete v tej hiši vi s hčerkami?

— Začasno, dragi gospod, samo začasno, ker se želimo preseliti v mesto zaradi centralne kurjave in tople vode. Samo Noemi ni za ta načrt, ker ima oboževalca v peči.

— Oboževalca v peči? Mar se ne boji, da bo zgorel?

— Pri nas samo tako pravimo. V opekarni dela, pri peči. Dober fant, samo brez bodočnosti. Vidite, saj govorim z vami kot s sorodnikom!

— Lepo. Zdaj pa povejte, kako se pišete!

— Cassilda Ortigosa de Salvatiera. Salvatiera po možu, ki se je imenoval Bartolomeo Salvatiera. Bil je kočijaž pri generalu Mitri.

— Oprostite, vaša starost?

— Razumem, da se vam mudi... zaradi žene in otrok, če jih kaj imate. Ali zaradi kakšne druge, ampak to ni lepo, mož mora biti zvest. To sem vedno govorila tudi pokoj-

niku, pa me ni ubogal, ampak je tekal od ene do druge, dokler se mu ni dogodilo tisto s koruzo.

— Starost, gospa!

— Dvajset let je imela, ampak je šla že skozi sito in rešeto!

— O kom zdaj govorite?

— O tisti s koruzo. Moj pokojni se je sukal okoli hčerke nekega trgovca, ko je ta slišal, da je moj mož oženjen, ga je pričakal nekega večera z vilami, ga privezal za jasli in ga izpusil šele tedaj, ko je moj mož pojedel kilogram koruze. Na srečo je bila koruza že oluščena.

— Usmilite se me in mi povejte dan, mesec in leto, kdaj ste se na moje nesrečo rodili, gospa!

— Rodila sem se na dan svete Cassilde. Zato sem pri krstu tudi dobila to ime, čeprav mi je moj oče hotel dati ime »Svetloba z vzhoda«, ker je bil prostozidar. Ali ste tudi vi prostozidar.

— Nisem, gospa, — je dejal popisovalec z zlomljenim glasom. — Jaz sem nesrečnež, ki si s težavo služi svoj vsakdanji kruh. Ampak zdaj bom takoj dal ostavko na svojo službo!

In je zdirjal iz hiše.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjico — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

I. PROGRAM

Sobota, 16. 6.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Orkestrski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Roman — 15.45 Zborovska glasba — 16.30 Popevke se vrstijo — 17.10 Glasba ob petih — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 19.30 Dunajski slavnostni tedni: Koncert.

Nedelja, 17. 6.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Oddaja za kmete — 9.05 Popevke od včeraj in danes — 11.00 Dunajski koncert v zelenem — 13.00 Operni koncert — 13.45 Predstavljam vam dve skupini 2. festivala folklore ob Vrbskem jezeru — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.45 Godba na pihala — 20.10 „Moški v sivem flanelu“ — 21.10 Zabavna glasba.

Ponedeljek, 18. 6.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas? Za vse! — 19.00 Šport — 20.15 In kaj menite vi? — 20.30 Rumani ponedeljek — 21.15 Pester spored za ponedeljski večer.

Torek, 19. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Jutranji koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Glasba na taksometru — 17.10 Koncert ob petih — 19.00 Srečna Avstrija — 20.15 Komedija — 21.35 Zabavni koncert.

Sreda, 20. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 13.05 Melodija Nica Dostala — 15.00 Mladinska glasba — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 19.30 Dunajski slavnostni tedni: Orkestrski koncert.

Četrtek, 21. 6.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Igra vam Rudi Platzer — 9.05 Igra noi v poletnem vetru — 11.00 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.00 Plesna glasba ob petih — 17.45 Radijska igra — 19.30 Mozaik noi — 20.10 Koroški domači koledar — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 22. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba na taksometru — 17.10 Plesna glasba ob petih — 18.00 Godba na pihala — 18.15 Pestro mešano — 20.15 Dunajski slavnostni tedni: Komorna glasba.

II. PROGRAM

Sobota, 16. 6.: 6.10 Z glasbo v dan — 8.20 Glasba na taksometru — 9.45 Zabavni zvoki — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Pet minut agrarne politike — 14.15 Godba na pihala — 15.15 Iz parlamenta — 15.30 Zabavna glasba — 16.00 Komorni koncert — 18.25 Prijubljeno in znano — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.35 „Tabak in rum“ — 20.45 Zabavni večer.

Nedelja, 17. 6.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Klavir v ritmu — 10.10 Za vsakogar nekaj — 11.00 Koncert Dunajskih filharmonikov — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Pestro in veselo — 15.00 Veselo pelje, veselo igra — 16.00 Non stop-glasba — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Koncert Beethoven.

Ponedeljek, 18. 6.: 6.10 Z glasbo v dan — 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na taksometru — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Glasba Sergeja Rahmaninova — 13.30 Za ljubitelja opernih melodij — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Zabavna glasba — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Vesele melodije — 19.30 Orkestrski koncert.

Torek, 19. 6.: 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Znani orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Ruske viže — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba za delopust — 20.30 Londonski filharmoniki igrajo za vas.

Sreda, 20. 6.: 8.10 Glasba na taksometru — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Popoldanski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Koncert — 16.30 Godba na pihala — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Domači zdravniki — 18.00 Glasba, ki razveseljuje — 19.30 Veselo in melodično — 20.00 Popevke se vrstijo — 20.30 Pisan večerni program — 21.10 Seina-Danava.

Četrtek, 21. 6.: 7.05 Zabavna glasba — 8.55 O, ti moški — 9.00 Operni koncert — 10.00 Operni koncert — 11.40 Serenade — 13.10 Za avtomobiliste — 14.00 Znale melodije v novi obleki — 15.35 Komorna glasba — 16.15 Glasba v duru in molu — 18.00 Popevke od včeraj in danes — 19.10 Intermezzo — 19.30 „Aida“, opera.

Petek, 22. 6.: 6.05 Mladi glas — 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na taksometru — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Popoldanski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Glasba Nica Dostala — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.30 Dva slušni igri — 21.00 Jugoslovanska zabavna glasba — 21.25 Tretje znamenje.

TELEVIZIJA

Sobota, 16. 6.: 19.05 Kaj vidimo novega? — 20.20 Kratki film — 20.25 „Dvoje src v snegu“, igra.

Nedelja, 17. 6.: 17.00 Za otroke od 11 let — 17.30 Za mladino od 14 let — 18.00 „Fury“ — 18.30 Sedem dni svetovnih dogajanj — 18.50 Zanimalo vas bo — 20.00 Čas v sliki — 20.15 „Egmont“, igra.

Ponedeljek, 18. 6.: 19.30 O skrbeh državljanov in politikov — 20.20 Kratki film — 20.30 Šport — 20.50 „Enaindvajset“ — 21.30 Z Dunajskimi filharmoniki od Moskve do Pariza — 22.10 Šport.

Torek, 19. 6.: 19.35 Televizijska kuhinja — 20.20 Kratki film — 20.30 „Šah smrti“ — 21.00 Svelavna nagajmetna prvenstva v Čilu.

Sreda, 20. 6.: 17.00 Za otroke od 5 let — 17.25 Za otroke od 11 let — 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 „Majhne dragocenosti velikih mojstrov“ — 20.45 „Svet na kolesih“, železnica nekodaj in danes.

Četrtek, 21. 6.: 17.00 Prijateljji cirkuša, film — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.00 „Naš moški na Donavi“, film — 20.50 Televizijska igra.

Petek, 22. 6.: 19.30 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 „Profesor Bernhadi“, komedija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dabro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 16. 6.: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Melodije za razvedrilo — 10.15 Za veselo sobotno dopoldne — 11.00 Godba na pihala — 11.30 Od melodije do melodije — 12.05 Pozdrav iz Vojvodine — 13.30 Štirje slovenski samospeli — 14.00 Radi bi vas zabavali — 14.35 Voščila — 15.25 Pet popevk za pet pevec — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Sovjetska zabavna glasba — 18.45 Naši popolniki na tujem — 19.05 Ob zvokih zabavne glasbe — 20.00 Z domačimi melodijami v vester sobotni večer — 20.20 Radijska komedija — 21.00 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 17. 6.: 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.44 Pet slovenskih pesmi — 10.00 Še pomnite tovariši — 10.30 Opera malineja — 11.50 Z zabavno glasbo želimo dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Godba na pihala — 14.15 Voščila — 15.15 Glasbeno srečanje z velikimi zabavnimi orkestri — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 19.05 Melodije in ritmi — 20.00 Vaša pesem Vaša melodija — 20.50 Šport — 21.00 Za osmdesetletnico Igorja Stravinskega.

Ponedeljek, 18. 6.: 8.05 Pojo priljubljene pevci zabavne glasbe — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Vedra malineja — 9.40 Majhen koncert violinista Igorja Ozima — 10.15 Od tod in onod — 11.30 Pol ure pred dvanajsto — 12.05 Trio Edija Goršiča — 13.30 Glasbeni omnibus — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.20 Po lipkah in strunah — 17.05 Arije skozi stoletja — 18.10 Portreti jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe — 19.05 Vedno lepe melodije — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra Radia Ljubljana.

Torek, 19. 6.: 8.05 Nekaj znanih slovenskih zborov — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.45 Slovenske narodne in ponorodele — 10.15 Od tod in onod — 12.05 Kvintet bratov Avsenik — 12.25 Iz oper francoskih skladateljev — 13.30 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Nekaj opernih napevov — 15.30 V terek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 S Taler na Jadran... 18.10 Plesna glasba — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Ruleta vedre glasbe — 20.30 Radijska igra „rečanje na planini“.

Sreda, 20. 6.: 8.05 Uvertura, rondo in suita... — 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 10.15 Od tod in onod — 11.00 Jernej išče pravico na sodišču — 11.15 Človek in zdravje — 11.25 Zabavni kaleidoskop — 12.05 Vaški kvintet s pevci — 12.25 Med rapsodijami — 13.30 Glasbeni omnibus — 15.20 Pesmi raznih narodov — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Soferjem na pot — 17.50 Iz sovjetske zabavne glasbe — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Igrajo vam domači ansambli in orkestri — 20.00 Iz doline v planine — 21.00 Pol ure z velikimi orkestri.

Četrtek, 21. 6.: 8.30 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.10 „Vesele počitnice“ — 9.25 Prijubljene dueti — 10.15 Od tod in onod — 11.35 Melodije raznih dežel — 13.30 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Naši pevci na tujih adrih — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 Turistična oddaja — 19.05 Violina in klavir — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Nekaj lahke glasbe — 21.00 Literarni večer.

Petek, 22. 6.: 8.05 Drugo dejanje opere „Slovo od mladosti“ — 8.35 Dvajset minut vedre glasbe — 10.15 Od tod in onod — 11.55 Veseli zvoki — 13.30 Glasbeni omnibus — 14.35 Iz arhiva domačih in narodnih napevov in poskočnic — 17.05 Solist tega tedna — 17.45 Italijanske in ameriške popevke — 19.05 Pojo vam jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 21.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.35 Spoznavamo svet in domovino — 21.35 Orkester Tonny Leutwiller in Alfred Scholz — 22.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sek.

Sobota, 16. 6.: 14.40 Pajeta Gaby Novak in Radmila Karaklažič — 15.30 „Duhovi in prikazni“, dramatisirana zgodba — 18.30 Jazz panorama — 19.00 Pomenek s poslušavkami — 20.00 Šport — 20.30 Teden v Italiji — 20.40 Mariborski zbor „Slava Klavira“ — 21.00 Romunska rapsodija.

Nedelja, 17. 6.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Slovenski narodni molivi — 11.30 Oddaja za najmlajše — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... — 14.45 Ansambel „Tamburica“ — 16.00 Popoldanski koncert — 17.00 Obzornik filmskega sveta — 19.15 Nedeljski vestnik.

Ponedeljek, 18. 6.: 18.30 Glasba 18. stoletja — 19.00 Znanost in tehnika — 20.30 Mozart: „Figarova svatba“, opera.

Torek, 19. 6.: 18.30 Iz italijanske glasbenega ustvarjanja — 19.00 Za najmlajše — 21.00 Drame in epopeje našega stoletja — 21.30 Koncert sopranistke Ondine Otte.

Sreda, 20. 6.: 18.30 Italijanski operni pevci — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Klinika za živčne čudeže“, radijska farsa.

Četrtek, 21. 6.: 8.30 Slovenski zbori — 14.40 Slovenski narodni molivi — 15.30 „Dervišev dar“, dramatisirana zgodba — 18.00 Radijska univerza — 18.30 Mladi solisti — 19.00 Ljudska opravila in opasila — 20.30 Simfonični koncert rimskega orkestra Italijanske radiotelevizije.

Petek, 22. 6.: 18.30 Skladbe jugoslovanskih sodobnih avtorjev — 20.30 Gospodarsko in delo — 21.00 Koncert operne glasbe — 21.00 Novela 19. stoletja.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 17. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 18. 6.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in dekle — 18.00 Nekaj minut z Veselimi planjarji.

Torek, 19. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se.

Sreda, 20. 6.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijatelji družbi.

Četrtek, 21. 6.: 7.30—8.00 Kar želimo, zaigramo.

Petek, 22. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Z mikrofonom na obisku v Lepeni, Remšniku in Lobjnici.

Sobota, 23. 6.: 9.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 24. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Kdo bo svetovni prvak v nogometu?

Najboljši med najboljšimi: Brazilija, Češkoslovaška, Čile in Jugoslavija

Pri nadaljnjih kvalifikacijskih tekmah za četrtfinale letošnjega svetovnega prvenstva, ki so se odvijale prejšnji teden, so bili doseženi naslednji rezultati: V ARICI je Sovjetska zveza premagala Urugvaj z 2 : 1, medtem ko je Jugoslavija slavila visoko zmago 5 : 0 proti Kolumbiji. S točko prednosti je v tej skupini zmagala Sovjetska zveza pred Jugoslavijo, Urugvajem in Kolumbijo. V SANTIAGU je pomenila zmaga Nemčije nad Čilom (2 : 0) hladen tuš za domače navijače, vendar si je Čile z drugimi mestom v svoji skupini kljub temu priboril pravico do nadaljnega tekmovanja, medtem ko sta bili Italija in Švica izključeni. V VINI DEL MAR je pomenil poraz

se je kvalificiralo le še 8 držav, po dve najboljši iz vsake skupine.

Doslej najbolj zanimive tekme so se odvijale zadnje nedelje, ko so se štirje pari pomerili v okviru četrtfinalnega tekmovanja. Nogometni „strokovnjaki“ so precej prepričljivo napovedovali izide posameznih tekem, vendar so se močno vračunali, kajti ena sama tekma se je končala z zmago splošno favoriziranega tekmovalca, v ostalih treh srečanjih pa so slavila zmaga moštva, kateri so „eksperti“ že videli izločena iz nadaljnega tekmovanja. Žoga je pač vedno okrogla, pa čeprav gre za svetovno prvenstvo.

● V Arici je Sovjetska zveza kot evropski prvak nepričakovano podlegla Čilu, kateri je ob orkanskem navdušenju domačinov slavil zmago 2 : 1.

● Kakor je bilo pričakovati, je Brazilija tudi v srečanju z Anglijo uspešno branila naslov svetovnega prvaka in je proti moštvu, ki nikakor ni predstavljalo enakovrednega nasprotnika, zmagala z rezultatom 3 : 1.

● S sklonjenimi glavami je zapustila igrišče tudi reprezentanca Madžarske, kajti Češkoslovaška se je sicer s pičlo vendar zasluženo zmago 1 : 0 izkazala za boljše moštvo. Očitno namenoma zgubljena tekma proti Mehiki se je Čehom bogato obrestovala.

● Jugoslovani so morali za četrtfinalno tekmo prepotovati 2000 km in so se še utrujeni od prestanih naporov srečali s svojim tradicionalnim nasprotnikom na svetovnih prvenstvih — z Nemčijo. Že dvakrat sta se namreč ti dve državi pomerili v četrtfinalnih tekmah in obakrat so zmagali Nemci. V tretje gre rado, so se zato veselili nemški tekmovalci, toda delali so račun brez krčmarja: v odlični in napeti igri so Jugoslovani uspešno zlomili nemško obrambo in se z zmago 1 : 0, doseženo tik pred koncem tekme, zasluženo kvalificirali za nadaljnje tekmovanje.

Od šestnajstih ekip, ki so potovale v Čile, so ostale le še štiri najboljše: Brazilija, Češkoslovaška, Čile in Jugoslavija. Izmed teh bo ena postala prihodnje nedelje novi svetovni prvak. Katera bo to, danes še nihče ne more povedati. Le ena od njih bo zapustila igrišče brez medalje, toda katera bo odnesla zlato?

Brazilija in Češkoslovaška v finalu

V sredo sta bili odigrani polfinalni tekmi, ko sta se v Santigu pomerili ekipi Brazilije in Čila, v Vina del Mar pa enajstori Češkoslovaške in Jugoslavije. Kakor pričakovano je Brazilija, ki brani naslov svetovnega prvaka, prepričljivo premagala Čile 4 : 2 (2 : 1), dočim je bila tekma med Češkoslovaško in Jugoslavijo odločena šele v drugem polčasu z rezultatom 3 : 1 (0 : 0) za Češkoslovaško.

Jutri, v soboto, bosta moštvi Čila in Jugoslavije igrali za 3. mesto in bronasto medaljo svetovnega prvenstva, v nedeljo pa bo tekma med Brazilijo in Češkoslovaško odločila, kdo bo za prihodnja štiri leta nosil naslov svetovnega nogometnega prvaka.

Češkoslovaške proti Mehiki sicer veliko presenečenje, pač pa je šlo pri tem za preracunano igro, s katero so si Čehi „izbrali“ za svojega nasprotnika v četrtfinalnem srečanju Madžarsko, katere način igre jim očitno bolj ugaja in — kakor smo videli zadnje nedelje — se jim je ta poteza tudi najboljše obnesla. Razočarani Španci pa so v tej skupini dosegli le tretje mesto pred Mehiko. V RANCAGUI je odločila tekmovanje v svojo korist Madžarska, kateri se je postavila ob stran Anglija na račun boljšega količnika golov, zaradi katerega je bila izločena Argentina. Bolgarija pa je igrala v tej skupini podrejeno vlogo.

S temi srečanjmi so bile zaključene kvalifikacijske tekme za četrtfinale, v katerega

SPORTNI VESTNIK

Slovenski nogometaši na Koroškem...

Ob koncu preteklega tedna je na Koroškem gostovala ljubljanska enajstorična Odred-Krim, ki trenutno zavzema peto mesto na lestvici slovenske conske lige, medtem ko jo je koroško časopisje predstavilo kot vrhunsko moštvo jugoslovanske II. lige. Ljubljanci so s svojo igro navdušili tako v Spittalu kot tudi v Radentheinu, kjer so se pomerili z domačim moštvom, ki zavzema četrto mesto v avstrijski II. ligi. Obe tekmi sta se zaključili z neodločenim rezultatom — 1 : 1 odnosno 6 : 6.

Na turnirju v Borovljah, kjer sta poleg domačega ATUS-a nastopili še ekipi ASK iz Celovca in Ankerbrot iz Dunaja, pa je gostovalo slovensko podzvezno moštvo iz Tržiča. Zmagali so Celovčani, ki so s tesnim rezultatom 1 : 0 premagali Tržič ter slavili visoko

zmago 7 : 0 proti Dunajčanom. Tržič je z zmago 3 : 1 nad domačim borovljskim moštvom zasedel 3. mesto turnirja in je bilo njegovo gostovanje zelo uspešno, če pomislimo, da je proti eni izmed najboljših ekip koroške deželne lige podlegel le tako tesno.

... in koroški v Sloveniji

Na mednarodnem mladinskem nogometnem turnirju v Mariboru je sodelovala tudi reprezentanca Celovca, ki pa je izgubila tako proti domačemu mariborskemu moštvu (3 : 4) kakor tudi proti reprezentanci Zagreba (0 : 5). Zagreb je premagal tudi najboljšo mladinsko moštvo z Dunaja (1 : 0) in s tem osvojil prvo mesto tega srečanja. V borbi za tretje mesto je Maribor zmagal nad Dunajem z rezultatom 2 : 1.

Ta teden vam priporočamo! Stare povesti in romani

- J. S. Baar: JAN CIMBURA ● Louis-Frederic Rouquette: VELIKI BELI MOLK ● Henry Bordeaux: ROBBINA ROQUEVILLARDOV ● Jože Tomažič: POHORSKE BAJKE ● Aleko Konstantinov: BAJ GANJO ● Pierre Benoit: VELIKI JEZ ● Jean Giono: HRIB ● Joža Likovič: SVETINJE NAD BARIJEM ● Dušan Radič: VAS ● Jan Vrba: STARI IN MLADI ● Pavel Keller: MOJ JAZ NA ODDIHU ● Jean Giono: ŽETEV ● H. Federer: PILATUS ● Stojan Zagorčinov: LUBEZEN KRALJIČNE SOFIJE ● Janko Jesensky: DEMOKRATI ● Nikolaj Gogolj: UKRAJINSKE POVESTI.

Posamezna knjiga stane broširana samo 8 in vezana 12 šilingov.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse